

Szerkesztőség és kiadóhivatal

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 3Telefonok
Kiadóhivatal 8-58
Szerkesztőség 5-10, 8-52

NAPILÓ

Kilétetési ár belsőre

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMajdani
minden nap, hétóna és
Szeged utáni napokon is

XXIX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1928. SZEPTEMBER 13.
CSÜTÖRTÖK

248. SZÁM

Az új Briand

Csak most bontakozik ki a maga megdöbbentően komoly jelentőségében Briand népszövetségi beszédének hatása. A népek békés együttműködésének eddigi fuvolása hirtelen az engesztelhetetlenség mennydörgő Jupiterévé változott át és a világsajtó szinte egyértelműen állapítja meg, hogy Európa újabb háboru felé sodródik.

A legjellemzőbb az a visszhang, amelyet Briand németellenes kirohanása a francia és a német nacionalista sajtóban vert fel. A *Matin* ujjongó örömmel veszi tudomásul, hogy Briandba, aki egy rajongó diák szerelni vallomásának túlfűtött frazeológiájával tet mindig hitet paciifismusa mellett, Poincaré szelleme költözött. Az *Echo de Paris* csak azon aggódik, hogy az erélyes hang pusztá taktika és nem a francia külpolitika új korszakának megnyitása. A német jobboldali lapok szintén diadalmas elégtételérzessel köszöntik a váratlan fordulatot, mert abban a nacionalista álláspont igazolását és a locarnói politika teljes kudarcát látják. Még a szocialista *Vorwärts* is azt a következtetést vonja le Briand beszédéből, hogy gyökeres változások fognak történni nemcsak Németország és Franciaország viszonyában, hanem az egész európai politikában.

A békevágytól áthatott közvélemény riadtan kérde, hogy mi szükség volt erre a *deus ex machina*-ként beállott elkanyarodásra a meg egyezésnek attól az utjától, amelynek épen Briand volt a leglelkesebb és legszivósabb egyengetője. Az angol munkáspárt lapja, a *Daily Herald* erre a kérdésre próbál válaszolni, amikor Briand agresszivitását a küszöbön álló leszerelési tárgyalásokkal hozza összefüggésbe. A locarnói egyezmény, a német-francia barátkozás patétikus gesztusai és a Kellog-paktum aláírása után a népek egyeteme a leszerelési konferencia sikerét várja a biztató ígéretek megpecsételését. Briand azonban, aki olyan erlagadó retorikával ekszpónálta magát az örök békéért, tudja, hogy nemzete ép úgy ragaszkodik a háborus felkészültség érintetlenségéhez, mint valamennyi többi állam. Jónak látja tehát, hogy deferáljon Poincarének, aki a német veszedelem rémképeinek állandó vetítésével tartja a lelket a francia nacionalizmusban. Briand ép olyan háborus politikusként készül a leszerelési konferencia napirendjére kerülő paciifista javaslatok elvetésére, akárcsak Mussolini és ennek a kirívó következtetlenségnek indoklására kínálkozhat-e hálásabb módszer, mint a német nép békekészségének kétségbevonása? Ilyenképen a leszerelési konferencia kölcsönös vádaskodásba fog fulladni és így a békekoncert ünnepekt dirigensei a probléma lényegének, a fegyverkezés csökkentésének végrehajtását *ad graecas Calendas* tolhatják ki.

A mindig objektív *Neue Freie Presse* megállapítja, hogy az a nap, amikor Briand a Népszövetség ülésén eldörögte filippikáját Németország ellen, a népek békés megegyezésében hívők sötét napja volt. Ez olyan bizonyosság, amelynek horderejét semiféle kommentár nem csökkentheti. — A kéz Briandé, a hang Poincaréé — írja a francia szocialisták lapja, a *Populaire* és úgy látszik, az európai konstelláció valóban abba a stádiumba fejlődik vissza, amelyet annak idején Poincaré, mint a nemzeti blokk élén álló miniszterelnök teremtett meg. A szélsőjobboldali francia lapok ugyan szemére vetik Briandnak, hogy beszédében nem vonta le precíze az összes konzekvenciákat és ezért a paciifista illúziók továbbra is fennmaradnak, de általában a beszéd nyomán keletkezett atmoszféra a legkevésbé sem kedvezők ezekre az illúziókra. Az egyik magyarázat szerint Briandot bosszantotta a francia-angol tengerészeti egyezmény német fogadtatása, nyugtalanította Berlin és Moszkva benső barátsága és kedvetlenül tette a német-osztrák csatlakozás mellett megnyilvánult áramlat. Mássalől kétségtelen, hogy a francia külügyminiszter előre mérlegeli mondanivalóját és nem improvizál olyan kijelentéseket, amelyeknek sorsdöntő kihatásuk lehet az európai helyzetre.

Briand támadó beszédének mintegy kiegészítésül lord Cushendun, Chamberlain helyettese, a leszerelés nehézségeit ismertetve a Népszövetség ülésén, kijelentette, hogy a háboru nem szép kaland, hanem tisztességtelen cselekmény, majd elítélte azt a mentalitást, amely szerint egyik nemzet rejtett, gonosz szándékokat tulajdonít a másiknak. Müller Franken német birodal-

mi kancellár ezzel szemben tetteket sürget és a versaillesi szerződés amaz ígéretének beváltását követeli, hogy Németország lefegyverzése csupán kezdete lesz az általános leszerelésnek. A német kancellár egyben bejelenti az ujságíróknak tett nyilatkozatában, hogy német részről nem fognak adósak maradni a válasszal Briand beszédére. A kö elrepült és ki tudja, hol áll meg...

Korosec be akarja vonni a muzulmánokat a blédi paktumba

Miről tárgyalt a miniszterelnök Sztanojevics Acával? — Davidovics Ljuba nagy engedményekre hajlandó a decentralizáció kérdésében

A demokraták Pribicsevicset teszik felelőssé a mostani helyzetért

Beogradból jelentik: Sztanojevics Áca elutazása után a beogradi politikai élet teljesen elcsendesedett. Az utóbbi napokban a radikálszövetség főbizottság ülései vonták magukra az érdeklődést, most azonban a főbizottság egyelőre beszüntette tanácskozásait. A politikusok csak kis számban tartózkodnak a fővárosban és ezért elmaradt az a konferencia is, amelyre Vukicsevics Velja akarta megbeszélni líveivel a főbizottsággal szemben követendő taktikát. Ezt a konferenciát valószínűleg csütörtökön délelőtt fogják megtartani a radikális pártklub elnöki szobájában. Vukicsevics Velja egyébként a szerdai napon is több bizalmas líveivel tanácskozott. Többek között felkereste Sztankovics Szvetozár volt földművelésügyi minisztert, aki beszámolt Vukicsevicsnek a felsőbánnati radikális pártszervezetek hangulatáról. Ez a hangulat Sztankovics Szvetozár szerint rendkívül kedvező a kormánynak.

Politikai körökben sokat foglalkoznak Korosec politikai magatartásával, mert több jeltől arra következtetnek, hogy

Korosec most már nem képviseli annyira kifejezetten a Vukicsevics által inaugurált politikát, hanem igyekszik bizonyos tekintetben függetleníteni a saját politikáját úgy a radikálisok, mint a demokraták politikájától.

Erre vall Korosecnek Sztanojevics Acával folytatott tanácskozása is. Különösen az a körülmény keit figyelmet, hogy Korosec és Sztanojevics Áca tanácskozása alkalmával a blédi paktumról is szó volt és állítólag

Korosec azon fáradozik, hogy a blédi paktumba bevonja a muzulmán pártot is,

amelyet ilyenmódon eltávolítana a demokratáktól. Beavatott körök egyelőre még nem látják Korosec új politikájának határozott irányát, de a miniszterelnök és általában a szlovén néppárt politikai tevékenységét ezentul fokozott figyelemmel fogják kísélni, nehogy erről a részről a két legnagyobb kormánypártot meglepetés érje.

A demokraták és az alkotmányrevízió

Davidovics Ljuba, hír szerint, nemsokára Vrnjačka Banjára utazik üdülés céljából. Davidovics még elutazása előtt beszédet fog tartani a demokratapárt beogradi népgyűlésén. Ezt a beszédet nagy érdeklődéssel várják, mert nincs kizárva, hogy

Davidovics ki fogja jelölni a demokrata párt új politikájának irányát, amelyet az új helyzet tett szükségessé.

Főleg Davidovicsnak azokra anyilatkozataira várnak nagy érdeklődéssel, amelyekben az alkotmányrevízióra vonatkozó álláspontját fogja kifejteni. Jóinformált helyről származó értesülésünk szerint

Davidovics nem zárkózik el az alkotmányrevízió kérdésének felvetése elől és nagy engedményekre hajlandó a decentralizáció tekintetében.

A demokrata pártban úgy tudják, hogy

Davidovics a beogradi beszédében élesen állást fog foglalni Pribicsevics ellen,

aki a demokraták szerint leginkább felelős a mostani helyzetért.

A dalmát agrártörvényt tárgyaló bizottság ülése

A dalmát agrártörvényt tárgyaló bizottság szerdán délelőtt tíztől tizenkettőig ülést tartott Setyerov Szlávkó dr. elnöke alatt. Az ülésen nem jelent meg Popovics Dáka agrárreformminiszter, mert néhány nap óta Délszerbiában tartózkodik, ahol a telepítéseket tanulmányozza.

Még mielőtt a vitára áttértek, a képviselők megállapították, hogy a törvényjavaslat nyomtatott szövegét csak kedden osztották szét a bizottság tagjai között, holott a parlament már egy hónappal ezelőtt kimondta a javaslat sürgősségét. A késedelem oka az, hogy az államnyomda nem teljesítette idején a parlament rendelkezését.

A vita folyamán Kokánovics Cséda földművespárti éles hangon támadta a kormányt és a többséget, amiért a parlament határozatait negligálják. Kokánovics rámutatott arra, hogy az agrárreformminiszter a dalmáciai agrártörvény benyújtása alkalmával előterjesztett indoklásában hangsúlyozta, hogy igen fontos, hogy a javaslat még a nettunói konvenciók ratifikálása előtt törvényerőre emelkedjék. Az agrárreformminiszternek meg kell jelennie a bizottság előtt és felvilágosítást kell adnia arról, hogy a nettunói konvenciók ratifikálása után meg van-e kötve a törvényhozás keze ebben a kérdésben. Beszéde további részében Kokánovics azt állította, hogy Dalmáciában a föld egy harmadrésze olasz állampolgárok és optások kezében van.

Setyerov Szlávkó elnök szerint Kokánovicsnak ez az állítása nem állja meg a helyét. Egyébként bejelentette, hogy a dolog érdemi részére nézve majd az agrárreformminiszter fog felvilágosításokat adni a bizottságnak.

Lázics Voja földművespárti tiltakozott az ellen, hogy az agrárreformminiszter nincs jelen. Jankovics Gyura radikális azt javasolta, hogy az agrárreformminiszter visszaérkezéséig halasszák el a javaslat tárgyalását. A bizottság a következő határozatot hozta:

Minthogy a parlament kijelölte a határidőt, amelyen belül a dalmát agrártörvényt meg kell hozni, a bizottság felszólítja az agrárreformminisztert, hogy azonnal jelenjen meg a bizottság

előtt, mert nélküle nem lehet a javaslatot letárgyalni.

Az ülést ezután berekesztették és Setyerov Szlávkó elnök azonnal táviratilag közölte a bizottság határozatát az agrárreformminiszterrel. A bizottság legközelebbi ülése 17-ikén lesz.

Macsek nyilatkozata

Zagrebból jelentik: Mivel a tartományi választmány szerdán ülést tartott, a parasztpárt vezetősége nem ült össze, csak Macsek Vlatkó folytatott hosszas tanácskozást Demetrovics Jurajjal.

A konferencia után az újságírók figyelmeztették Macseket, hogy a *Jutarnji List*-nek adott nyilatkozatában, amelyben felsorolja azokat a radikális politikusokat, akikkel nem lehet szóba állni és ezek között nem említett egyetlenegy főbizottsági tagot sem.

— Ez nem jelenti azt, hogy ők különbek

lennének amazoknál, — felelte Macsek. — En a nyilatkozatban csak a legfőbb revolverhősöket említettem.

— Ez azt jelenti, hogy Trifkovic Markó hiába jön Zagrebba tárgyalni? — kérdezték az újságírók.

Macsek erre a kérdésre nem válaszolt.

— Ugy értesültünk, hogy a sziszeki nagygyűlésnek olyanféle jellege lesz, mint a gyulafehérvári gyűlésnek — jegyezték meg az újságírók, mire Macsek így szólt:

— Nem lesz albajuliai jellege a gyűlésnek, hanem folytatása lesz annak a gyűléssorozatnak, amely a merénylet után megszakadt. A sziszeki gyűlés június 24-ikére volt kűzve, de akkor nem tarthattuk meg.

— Mi a helyzet, elnök ur?

— A helyzet olyan, amilyennek a merénylet után Radies István jellemezte.

Többezer embert tartóztattak le a Primo de Rivera elleni összeesküvés miatt Madrid nyugodtan itéli meg a helyzetet

Párisból jelentik: A lapok a spanyol határról érkező jelentéseket közölnék a Primo de Rivera elleni összeesküvésről. Eszerint

az összeesküvéssel kapcsolatban ezeket tartóztattak le.

A letartóztatottak között több forradalmi ügynök, továbbá sok katona van, ami arra mutat, hogy az összeesküvésbe katonai személyek is belekeveredtek. Több kommunisztát is letartóztattak. Jelezik továbbá, hogy

Lopez Aehoa tábornokot, Primo de Rivera egyik legnagyobb ellenségét Barcelonában letartóztatták

és elfogták Valenciában Girona tábornokot is.

Barcelonában ezenkívül letartóztatták néhány lap szerkesztőségének személyzetét és több szabadkőművest vettek őrizetbe. Spanyolország különböző részein súlyos összeütözközésre került a sor a forradalmi elemek és a rendőrség között.

Primo de Rivera San-Sebastianból visszatért Madridba. Azonnal a hadügyminisztériumba ment, ahol hosszasan tanácskozott a belügyminiszterrel, az igazságügyminiszterrel és a rendőrfőparancsnokkal.

A *Havas-Iroda* azt jelenti, hogy a madridi hivatalos körök teljes nyugalommal itélik meg az ország helyzetét.

Német orvosok tanulmányutja a Kaukázusban

Pillanatfelvételek a szovjet birodalmából

Két német orvos — névszerint Lothar Wolf és Martha Ruben-Wolf — az elmúlt esztendő folyamán hosszabb tanulmányutat tett a Kaukázusban, valamint az orosz birodalom egyéb vidékein és utjukról ugyanúgy, mint azt két alkalommal már korábban is megtették, részletes jelentésben számolnak be a német olvasóközönségnek. Tekintettel arra, hogy az európai érdeklődésnek kétségen kívül az orosz probléma áll előtérben, rendkívül figyelemre méltóak ezek a feljegyzések, bár annyi bizonyos, hogy a két orvos beszámolója igen távol áll a tárgyilagosságtól.

Az előttünk lévő jelentés mégis figyelmet érdemel. Mégis a jelentés számos helyén találunk elsősorban olyan feljegyzéseket, amelyek a szerzők minden részrehajlása ellenére is talán alkalmasak arra, hogy az orosz viszonyokról alkotott képzetünket egy-egy esetvonással tökéletesítsék. Álljon itt tehát néhány ilyen pillanatfelvétel — természetesen lehetőleg minden megjegyzés nélkül.

Husvéthétfő Moszkvában. A tanácskozmány átvágta a gordiusi csomót, hogy minden lelkiismereti konfliktust csirájában elfojtson, elrendelte, hogy a munkások úgy a forradalmi, mint az egyházi ünnepnapokon pihenjenek.

Május elseje. Népgyűlés a Vörös Téren. Beláthatatlan tömeg. Még várnak valamire. Egyszerre moraj fut végig a téren. Taps, kiabálás. Őszhaju, törődött nők és férfiak vonulnak fel az emelvényre sok szendvedésként tanuszkodó ráncokkal arcukon. Ezek az ország legtisztelhető lakosai: az egykori kényszermunkára ítélt politikai rabok. Kabátjukon a kényszermunkára emlékeztető rendjel: négyszögletű érem, amely fogházcellát ábrázol. A fekete rácon át besüt a felkelő nap sugara. Ezek az emberek hosszú esztendőket töltöttek Szibéria hányarengetőjében. Életük legszebb, legértékesebb része oda van. Most ott ülnek a százazernyi tömeg közepén. Minden szem rájuk tekint. Minden tisztelet kijár nekik. Mi hasznuk van belőle?... *

A vörös gárdisták eskütele. »Kötelező magam, hogy a munkás- és parasztkormány első hívó szavára segítségére sietek a Szovjetunióknak, hogy azt külső vagy belső ellenségei ellen megoltalmazzam. Oroszország neve az eskümintában nem fordul elő. A tanácsköztársaság 198 nemzetet foglal magában. Mindannyianak a hazája akar lenni. (Vagy egyiknek se?...) *

A gyűlés után diszfelvonulás. Először a katonai akadémia. Utána a pilóták. Azután a mérgezőgáz-különmény. Matrózok. Gyalogság. Egy tiszt magyarázni kezdi az uniformisok közötti különbséget. Nehéz tudomány. Nekünk, háboruhoz nem értő laikusoknak, szédül a fejünk bele — írják a német orvosok.

Hogy is állunk az általános leszereléssel? Hát az »átkos militarizmussal, amely romlásba döntötte Európát?...

De ez még nem minden. Itt van a moszkvai múzeum háborus osztálya. *Allandóan hadászati előadásokat tartanak benne.* A falon levő modellek mindenféle modern fegyvernemet megmagyaráznak: a leggyorsabb revolvertől a legkomplikáltabb gépfegyverig, tenger-alattjáróig és repülőgépig. *Csak a régi elnyomó osztályok tagjainak tilos a fegyverviselés.* A dolgozóknak — nőknek, férfiaknak egyaránt — ellenben a lehetőség szerint mindennel meg kell ismerkedniök, hogy szabadságukat megvédhessék. Különösen a gázharcokat magyarázzák igen részletesen.

Allami könyvvásár. Ötven egyforma, kinosan tiszta pavillon egymás mellett. A könyvek kiadók szerint rendezve. (Majdnem valamennyi kiadóvalalatt szocializáltak már, a többit pedig szigorú felügyelet alá helyezték.) Árleszállításokkal, melyek néha egészen 50%-ig mennek és minden egyéb eszközzel igyekeznek a szellemi érdeklődést felébreszteni. Külön, erre a célra felállított postahivatal küldi szét a megrendelt könyveket az ország különböző részeire. Céllovöldékben, szerencsejátékok során könyveket lehet nyerni. Hatalmas vörös alapra nyomott felirások olvashatók mindenütt: *»Munkás, — te elolvasad az újságot, olvasol mindennap könyvet is?«* »A szakszervezeti ember számára a könyv az, mint a földművesnek az eke.«

Amíg Németországban a vasárnapi kimenő alkalomával a proletár az urát, a cselédeleány az urnőt igyekszik utánozni, addig Oroszországban fordított a helyzet: mindenki legalább külsőségeiben igyekszik a munkássághoz hozzáidomulni.

Machitschewan. Kétszázéves, multa visszatekintő örmény város. A főtéren hatalmas templom. Ma Marxról ~~mag~~ elnevezve. A szentély közepén az ő ércből öntött, hatalmas szobra áll.

A kaukázusi Jalta kormányzóság fürdőhelyein 1925-ben 100.000, 1926-ban 125.000 üdülő nyaralt. 1923-ban az itteni vendégek közül 50% került ki a munkások, 50% a magánemberek sorából. 1926-ban az arányszám már igen lényegesen megváltozott. 90 szakszervezeti tagra jutott 10 egyéb fürdővendég.

A beszámoló legérdekesebb része a dolog természeténél az, amely az orosz egészségügyi viszonyokkal foglalkozik. Ezzel a kérdéssel talán érdemes volna egyszer részletesebben is foglalkozni, a néhány esetvonásból is azonban meg lehet állapítani, hogy a szovjet alaposan és buzgón igyekszik helyrehozni azt, amit az elmúlt évtizedek alatt orosz földön elmulasztottak. Néhány intézkedés — az egészségügyi vona-

tok, a könnyebb tüdőbeteggek részére létesített éjjeli szanatóriumok és még sok ehhez hasonló — kétség-telenül jelentős haladást reprezentálnak a multhoz képest. A baj azonban az, hogy Oroszország irtózatos méreteihez képest egy-egy ilyen intézmény felállítása bizony édes-keveset jelent, másrészt pedig a legdicséretreméltóbb igyekezetekbe is bele-bele szól a politika, amely azután két kézzel rontja le azokat az eredményeket, amelyeket félkézrel nagynehezen felépítettek.

Ez alól bizony Lothar Wolf és Martha Ruben-Wolf könyveskéje sem kivétel.

(A—IV)

Tiz bérháza volt

és nyomorában öngyilkos lett egy bécsi műépítész

A sokszoros háztulajdonos nem bírta ki tovább a nélkülözést

Bécsből jelentik: Tragikus sorsra jutott egy bécsi építész és építővállalkozó, aki a háború előtt egy nagy-szabású építkezési cég főnöke és tiz bécsi bérház tulajdonosa volt. *Czermak* Ferenc műépítész felakasztotta magát, mert nem tudta tovább élviseelni a nyomorúságot. Az egykor dús gazdag építővállalkozó háziur nem tözsdézett, és nem boesátkozott semmiféle kockázatos üzletbe, nem is vesztette el vagyont, szép bérházai megmaradtak, csak éppen nem jövedelmeztek semmit, mert a lakók védelméről szóló törvény következtében házainak bérlői alig fizettek valamit házbér fejében.

Czermak Ferenc elkeseredésében cimfestővel táblát készíttetett és kifüggesztette egyik belvárosi bérházának kapuja fölé, hogy »Ez a ház az 1927. évben tulajdonosának házbér fejében 7 silling 60 garast jövedelmezett, a lakók pedig albérlési szobák kiadása utján kerek 26.000 sillinget szedtek be«. A város illetékes hatósága levétette a táblát, mert a példa kezdett ragadós lenni és más háziurak is készíttetek hasonló felirásokat.

A nemrég még dús gazdag háziur ügynökösödésre adta a fejét, hogy éhen ne haljon és barátainak korétól teljesen visszavonult. Nem maradt egyebe, csak tiz bérháza, amelyek együttvéve sem hajtottak többet évente 2—300 sillingnél.

Tegnap az udvaron a házbeli gyermekek fogócskát játszottak s egyszerre csak rómülten rebentek szét. Szaladtak szüleikhez, hogy a félemeleti ablakok egyikéből valaki ijesztgeti őket. A lakók közül néhányan odamentek s elborzadva látták, hogy a háziur lakásának az udvarra néző egyik ablakán a félfán akasztott ember lóg, arca egészen megkékült, nyelve kilógott és szeme kidülledt.

Feltörték az ajtót és behatoltak a lakásba, hogy levágják a kötélről az öngyilkost. Már nem lehetett rajta segíteni.

A rendőri vizsgálóbizottság és a hatósági orvos megállapította, hogy a szerencsétlen ember legalább 24 órával előbb követte e az öngyilkosságát.

Uj tartományi választások a novakanizsai járásban

A Vukicsevics-párti képviselők lemondtak mandátumaikról, hogy kihuktassák a főbizottság-párti képviselőt

Beeskerekről jelentik: Azok az egyre élesebb elentettek, amelyek a radikális párt kebelében dülnek, a beogradi tartományi közgyűléseken is éreztetik hatásukat. A radikális párti tartományi képviselők szintén két csoportra szakadtak és míg az egyik csoport Vukicsevics mellett tart ki, a másik a főbizottság álláspontján áll. Ennek az utóbbi csoportnak *Pantovics* Dragoszláv, a tartományi pénzügyi bizottság elnöke a vezetője, akit a novakanizsai járásban választottak meg.

A járási önkormányzatokról szóló törvény kimondja, hogy ha valamelyik járási listán megválasztott képviselők és az utánuk következő jelöltek lemondanak, akkor abban a járásban az összes pártok megválasztott képviselőinek mandátuma is megszűnik és az illető járásban új választásokat kell lefolytatni. Ennek alapján a novakanizsai járásban Sztankovics Milos listáján megválasztott összes tartományi képviselők és helyetteseik lemondtak mandátumaikról.

Rajics Szvetisláv tartományi főispán erre szeptember 10-ikére összehívta a beogradi tartományi rendkívüli közgyűlést, amelyen kiírják a novakanizsai járás területére az új választásokat.

A választások iránt bánáti politikai körökben nagy az érdeklődés.

Droguista-segédet

szerb, német, magyar nyelvismerettel
azonnali belépésre keres
DROGERIA FEHER, SOMBOR

Október elsején kezdi meg működését a bácskai tartományi takarékpénztár

Aradszki Zsárkó lett a takarékpénztár igazgatója

Szomborból jelentik: A bácskai tartomány még 1927-ben elhatározta, hogy Szomborban tartományi takarékpénztárt állít fel, hogy a tartomány vagyonát és az általa kezelt árvapénzeket ennek a keretében gyümölcsösítse. A takarékpénztár programjába vette, hogy a bácskai gazdáknak olcsó gazdasági kölcsönt ad, amiáltal nemcsak a gazdákon segít, hanem nagyban hozzájárul a tartomány gazdasági fellendüléséhez is. A takarékpénztár helyiségeül a tartományi székház földszintjén levő főszolgabírói hivatalt jelölték ki.

A tartományi választmány szerdán tartott ülésén, amelyen Klicin Mita elnökölt, a tartományi takarékpénztár igazgatójává Aradszki Zsárkót, a volt osztrák-magyar bank vranjevíli illetőségű bécsi főtisztviselőjét és főkönyvelőjévé Vidákovics Stevánt, a bácskai polgári takarékpénztár volt könyvelőjét választották meg. A választmány egyben elhatározta, hogy a pénztárnoki és a többi tisztviselői állásokra a tartomány hivatalos lapjában ír ki pályázatot.

A takarékpénztárnak ötmillió dinár alaptőkéje lesz és előreláthatólag már október elsején megkezdí működését.

Beckerek viharos közgyűlése

Nem jelölhettek ki orvosokat a vörheny-járvány elleni küzdelemre, mert nem tudtak megegyezni a személyekben

Beckerekről jelentik: Beckerek város képviselőtestülete szerdán délután három órakor rendkívüli közgyűlést tartott dr. Sztáji Jován polgármester elnökele alatt. A közgyűlés viharos lefolyású volt. A közgyűlés megnyitása után Sztáji Jován polgármester bejelentette, hogy a közigazgatási bíróság megsemmisítette a városi tisztviselők megválasztását. A polgármester indítványozta, hogy ebben az ügyben a képviselőtestület tartson legközelebb rendkívüli közgyűlést. A polgármester bejelentette, hogy a pénzügyminiszter jóváhagyta a közgyűlés határozatát, hogy a város a beckerek bankoktól kétféle millió dináros kölcsönt vegyen fel. Bejelentette még a polgármester, hogy a pénzügyminiszter 2,252.000. dinárt utalt át a noviszadi Hípotekarna Bankához a város részére. Ebből az összegből, amelyhez a kövezetvám révén jutott a város, ki fogják kövezni a Mileticseva- és a Brigadira Risztovicseva-uccákat.

A napirend előtt dr. Dosen Vojislav szólalt fel. Követelte, hogy a tisztviselők, akiknek megválasztását a bíróság megsemmisítette, hagyják el a közgyűlést, mert a megsemmisítés után már nincs joguk jelen lenni. Beslics Nikola kifejtette, hogy a tisztviselők ideiglenesen továbbra is ellátnak hivatalukat és így maradhatnak a közgyűlésen.

Mihajlovics Andrija független munkáspárti kérdést intézett a főkapitányhoz a legutóbbi munkáshoztani házkutatásra vonatkozólag és magyarázatot követelt, hogy a rendőrség milyen tények alapján járt el és milyen tények alapján jelölte ki azokat a személyeket, akiknél a házkutatást foganatosították. Kiigósolta továbbá a Munkáshozton bezárását, amire egyik városban sem került a sor. Granics Zdravko munkáspárti kiigósolta, hogy Berberszki hidépítő vállalkozó vámat szed a hidon, amelyen állandóan egy városi rendőr áll és nem enged át senkit, akinek nincs hidvámjegye. A polgármester válaszában kijelentette, hogy Berberszki az építésügyi minisztertől engedélyt kapott a vámt szedésére. Granics megjegyezte, hogy ilyen engedély kiadására az építésügyi miniszternek nincs joga.

Ezután áttértek a napirendre, amelynek legfontosabb pontja a sarlach elleni védekezés módozatainak megbeszélése s a szükséges teendők elhatározása volt. A polgármester bejelentette, hogy a városban nagy méretűk oltást a járvány és indítványozta, hogy mondják ki a kötelező sarlach elleni védőöltést, 12 éves korig. Ajánlotta, hogy alkalmazzanak még két orvost a megfélék mellé, két hónapi időtartamra, havi 3000 dinár fizetéssel. A polgármester dr. Krisztics Dimitrije és dr. Elmer János orvosok megválasztását javasolta és hozzátette, hogy két hónap leforgása után írjanak ki pályázatot az üresedésben levő orvosi állások betöltésére.

Ez az indítvány heves vitára adott alkalmat. Valamennyi hozzászóló helyeselte a járvány elleni védekezést, de Rackov Mihály földművespárti azt mondotta, hogy dr. Krisztics Dimitrije helyet dr. Alekszics Kamenkót válasszák meg kiegészítő orvosnak. Hosszantartó személyes vita következett ezután és dr. Dosen Vojislav élesen támadta a polgármestert, kritizálva annak főorvosi működését.

Dr. Sztáji J.: Amíg Dosen ur tisztí ügyész volt, addig meg volt elégedve az én működésemmel, amióta nem az, azóta állandóan kifogást talál munkámban.
Dosen: Hazudik!
Dr. Sztáji J.: Hazudik maga!

Annau János németpárti szólalt fel ezután és indítványozta, hogy három orvost válasszanak meg és akkor bekerül Alekszics is. Az indítványra még az eddigieknél is nagyobb vihar tört ki. Radicev Laza demokrata magából kikelve tiltakozik az indítvány ellen.

Annau: Indítványt tenni jogom van, azt nekem nem lehet megtiltani. Sem ön, sem pedig senki más ezt a jogomat el nem veheti.

A teremben általános lárma, kiabálás keletkezett. Szavazásra teszik fel a kérdést, amelynek eredménye nagyon érdekes. A polgármester javaslatát 26 szavazattal 25 ellenében elvetették. Ezután Rackov javaslatát tették fel szavazásra, de legnagyobb meglepetésre 27

szavazattal 25 ellenében ezt is elutasították. Az eredménytelen szavazások után elhatározták, hogy ezt a kérdést a legközelebbi közgyűlésen tűzik napirendre. Ezután Markovics Nikola kérvényét tárgyalták. Markovics kérte a várost, hogy februártól visszamenően utalják ki aktív tisztviselői 23.000 dinár fizetését, mert felmentése után nem nyugdíjazták. A kérést elutasították.

A közgyűlés tudomásul vette Sztokics Zsárkó esperes és Csarcsin Riszta földművespárti városi bizottsági tagok lemondását, akiknek helyébe Delics Cvéta és Rackov Nikola képviselőtestületi tagokat hívták be. Több kisebb jelentőségű ügy tárgyalása után a közgyűlés a késő esti órákban véget ért.

Korosec szigorú vizsgálatot rendelt el a petrovszelói vérvád terjesztői ellen

A község zsidó lakosságának küldöttsége Beogradban

Petrovszelőről jelentik: A vérvád okozta hullámok már elcsendesültek, a község zsidó lakossága azonban még mindig rettegve gondol az elmúlt napok izgalmaira. Attól tartanak, hogy a szenvedély ismét lángra lobban és ezért a zsidóság vezetői mindent elkövetnek, hogy az esetleges újabb zavargásnak elejét vegyék.

Fischer Izidor petrovszelói zsidó hitközségi elnök vezetésével szerdán küldöttség utazott Beogradba, ahol felkereste dr. Alkalay Izsák grandrabbt és arra kérték, hogy járjon közbe a kormánynál, hogy a zsidók minél hatékonyabb védelemben részesüljenek az atrocitások ellen. A küldöttség a grand-rabbi intervencióját kérte, hogy a hatóságok nyomozzák ki a bűnösöket.

akik a vérvád meséjével a község népét felizgatták.

Alkalay közölte a küldöttséggel, hogy már hivatalosan ellárt Korosec miniszterelnökkel, akinek elmondotta a történeteket. A miniszterelnököt felháborította a jelentés és azonnal utasította dr. Jovanovics belügyi osztályfőnököt, hogy küldjön instrukciókat a sztaribeeseji főszolgabíróknak és kérjen tőle részletes jelentést az eseményekről. A miniszterelnök elrendelte, hogy a nyomozást a legszigorúbban folytassák le és személyében tette felelőssé a sztaribeeseji főszolgabíróat arra az esetre, ha ebből az ügyből kifolyóan Petrovszelőn a zsidóságnak a legesekélyebb bántódása esne.

A ljubljana rendőrség megtalálta a meggyilkolt orjunista-vezér naplóját

A ljubljana Orjuna tagjai a napló szerint rablóbandát alakítottak, gyilkoltak és fosztogattak

Ljubljanából jelentik: Peric Egidije meggyilkolása ügyében a ljubljana rendőrség tovább folytatja a nyomozást. A bűnyű egyre nagyobb méreteket ölt és a vizsgálat eddigi adatai alapján valószínűnek látszik, hogy a tragikus eset folytán a hatóságok egy nagy kiterjedésű bünszöveget nyomára jutottak. A rendőrség a nyomozás adatairól még mindig nem adott felvilágosítást, megbízható forrásból szerzett értesülések szerint azonban a bűnyűben legutóbb szándékos fordulat történt: a rendőrség megtalálta a meggyilkolt Peric Egidije naplóját, amely rendkívül sok kompromittáló adatot tartalmaz az Orjuna ljubljana szervezetének működéséről.

Peric feljegyzései borzalmas eseményekre vonatkoznak. Így többek között beszámol a napló az 1924-ik évi trbovljei véres eseményekről is. 1924. június 1-én az orjuna Trbovlje bányavárosban zászlószentelési ünnepséget tartott, amelyre nagy számban érkeztek az orjuna vidéki szervezeteinek kiküldöttjei is. A zászlószentelés napján véres összecsközésre került a sor az orjunások és a trbovljei bányamunkások között. A harc folyamán három bányamunkást megölték, egy Fakin Ferenc nevű munkást pedig halálra kínoztak az orjunások. Ennek az eseménynek a körülményeiről a következőkben számol be Peric naplója:

— Társaim Fakint egy vendéglőbe hurcolták és ott a legválogatottabb kínzásoknak vetették alá. A szerencsétlen embernek jórró levest öntöttek a szájába, majd egy elhagyatott kőbányába hurcolták, ahol egy trbovljei tanítónő azt indítványozta, hogy nyúzzák le a bőrt és élve vagdalják szét. Társaim az indítványt nem fogadták el, mert a dolog kivitelére rövid volt az idő, tudniillik minden percben várható volt, hogy a bányamunkások bosszút állnak. A megkínzott Fakint ekkor agyonlőtték.

A napló szerint ennek az akciónak a megszervezője Krempl mérnök volt, akit a ljubljana rendőrség, mint ismeretes, kedden tartóztatott le. Megemlékeznek a feljegyzések egy Završnik nevű vasuti tisztviselő titokzatos eltűnéséről is. Završnik a Zidanimost melletti Radecse vasuti állomáson teljesített szolgálatot. A tisztviselő egy napon titokzatos körülmények között eltűnt és csak néhány nap múlva vetette partira holttestét a Száva.

Erre vonatkozólag a naplóban azt írja Peric, hogy a vasuti tisztviselő egy orjunához intézett levél birtokába jutott, amelyben rendkívül kompromittáló adatok voltak. Završnikot, a napló szerint, ezért tették el láb alól. A feljegyzések megemlékeznek a Predsztrani határmenti községben levő olasz vámhivatal megtámadásáról és kirablásáról. Ez az eset is 1924-ben történt: hat álarcos orjunás megrohanta az olasz vámhivatal

épületét és onnan véres harc után 18.000 lírárt rabolt el. Ugy az olaszok, mint az orjunások fegyvereiket használták és a lövedézek folytán két olasz tiszt és két orjunás veszítette életét.

A letartóztatásban levő Kucec Józsefről azt írja Peric, hogy Olaszország javára kémkedett.

1924 őszén ez a társaság — mondja a napló — merényletet tervezett a Bécs—triesti gyorsvonat ellen. Ebbe én nem egyeztem bele és éles ellentétbe kerültem a többiekkel. A társaság a presztraneiki olasz vámhivatal kifosztása alkalmával szerzett pénzből fegyvereket és egyenruhákat vásárolt az Orjuna részére.

Ezeket a fegyvereket és revolvereket a rendőrség szerdán meg is találta Vihinka községben.

A napló ezután arról számol be, hogy Peric sulyos konfliktusba keveredett Krányec Márkó mérnökkel, az országos Orjuna szervezet elnökével, mire Krányec és emberei ráfogták, hogy olasz kém. Több hónapig tartóztatásban volt, majd amikor a vizsgálati fogságból kikerült, összeszólkkozott Krányecel, akit becsületében megsértett. Az ebből származó pör folyamán Pericnek be kellett volna bizonyítani, hogy Krányecnak valóban rablóbandája volt és ezért a rendőrségnek az a fellevése, hogy Pericet Krányec mérnök gyilkoltatta meg.

A közvetlen tettes kiletét még nem sikerült kideríteni, de valószínűnek tartják, hogy az volt a merénylő, aki az orjunás vezér motorkerékpárján a tett elkövetése után megszökött.

Hasznos tudnivalók könyvtára!

Mindenkit érdekel!!

Bánfi János: Az őseimber	10.—
Nogrady László: A gyermek. (A gyermek lelkinévelése)	10.—
Nogrady László: Az alkohol	10.—
Dr. Szelényi Ödön: Az első magyar munkáspedagógus. (Tessedik Sámuel élete és munkássága)	10.—
Leemann Gábor: A dohány, a szöveg, — a zsír	10.—
Vértessy Sándor: Kulturképek	10.—
Csikiz Gyula: Számok és mennyiségek	10.—
Dr. Gondos Viktor: Munkásviszonyok az Egyesült-Államokban	10.—
Dr. Szechy Ákos: Az aranyról	10.—
Dr. Hajnóczy Iván: A céhek életéből	10.—

Me rendelhetők a „Minerva” r. t. könyvostályában

A tisztviselők nehéz elhelyezkedése miatt

csökkent a szubotica kereskedelmi akadémia tanulóinak száma

Putnik József igazgató nyilatkozata

A szubotica kereskedelmi akadémián szerdán fejeződtek be a beiratkozások. A kereskedelmi akadémiára az idén mindössze százhetvenöt tanuló iratkozott be, sokkal kevesebb mint a múlt években és az első osztályban öt tanulóval kevesebb van, mint amennyit a miniszteri rendelet értelmében fel lehet venni. A beiratkozó diákok számának csökkenését több okra vezetik vissza. Az egyik ok az, hogy az intézetnek éveken keresztül nem volt állandó igazgatója s emiatt a szülők bizalmatlansággal kezdték viselkedni az intézettel szemben. Ehhez járul még, hogy a gazdasági válság következtében a tisztviselők elhelyezkedése nehéz és nagyon sokan ipariskolákba, gimnáziumokba vagy tanítóképzőbe iratják be gyermekeiket.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa felkereste Putnik Józsefet, a kereskedelmi akadémia igazgatóját, aki a múlt tanévben foglalta el hivatalát és a sokáig igazgató nélkül álló akadémiában rövid idő alatt teljes rendet teremtett.

Csodálatos — mondotta az igazgató — hogy olyan csekély az érdeklődés Szuboticán a kereskedelmi akadémia iránt, míg más városokban az első beiratkozási napon megtelnek az összes osztályok. A kereskedelmi akadémia tananyaga olyan ma is, hogy az intézetben a reális életre neveljük az ifjúságot. Mindamellott az érdeklődés katasztrófálisan apad. Az első osztályba még négy-öt tanuló felvesszünk, mert nem jelentkezett megfelelő számú, viszont a tanítóképző első osztályának harmincöt helyére százötvenen jelentkeztek, habár ott csak a tanítói pályára képesítettek és az iskola bizonyítványával csak korlátozott pálya nyílik meg előttük. Nem is gondol a fiatalság arra, hogy mint tanítónak vagy tanítónőnek az egész fiatalságát, tíz évet tanyán, valami távolos, eldugott helyen kell lemorzsolnia.

Igaz, a gazdasági válság folytán a kvalifikált fiatal tisztviselők igen nehezen tudnak elhelyezkedni az ország északi vidékein, de Szerbiában például sokkal nagyobb kereslet van a kvalifikált tisztviselő után. A nép azonban olyan, hogy nehezen válik meg szülőfalujától, viszont a sors, az élet ezt gyakran megköveteli.

Putnik József igazgató végül kijelentette, hogy az intézet diákja az idei tanévben „iskolai bankot” fog alakítani, amelynek rendes könyvvezetése lesz és ahol az ifjúság gyakorlati kiképzést is fog nyerni. A diákság így nagyobb buzgalommal fogja tanulni a könyvitelt, amely eléggé nehéz és komplikált tantárgy.

Az akadémia igazgatója végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a szülők ezentúl több bizalommal lesznek a szubotica kereskedelmi akadémiával szemben.

Nemzetközi teológus kongresszus lesz a jövő évben Novisadon

Márciusban a békebarátok világszövetségének utódállambeli tagjai fognak a béke mellett manifesztrálni Beogradban

Novisadról jelentik: Dr. Csirics Irinej novisadai püspök szerdán reggel érkezett vissza Prágából, ahol a nemzetek közti békét szolgáló egyházi világkongresszuson tevékeny részt vett és hatalmasan felkeltett beszédével általános feltűnést keltett.

Irinej püspök szerdán délelőtt fogadta a *Bácsmegyei Napló* munkatársát és a prágai világkongresszusról a következőket mondotta:

— Felejtethetetlenül szép manifesztráció volt a béke mellett az a kongresszus, amely most Prágában ülésezett és amelyen szokatlanul nagyszámban vettek részt kongresszusi tagok. A kongresszust Masaryk Tamás, a csehszlovák köztársaság elnöke megleghangú táviratban üdvözölte, mert személyes megjelenésében akadályozva volt. Igen meleg békevágyat fejezett ki Kellog amerikai külügyi államtitkárnak sajátkezűleg írott levele, amelyet az amerikai követ újján juttatott el a kongresszushoz. Benes és Albert Thomas ugyancsak akadályozva voltak az elővételben és beszédeiket írásban küldötték el. Mindkét beszéd nagy és mély benyomást keltett. Nemkülönbben nagy hatást keltett dr. Simons, volt német helyettes köztársasági elnök, legfőbb bírósági elnök gyönyörűen felkeltett békebeszéde. Dr. Hodzsa miniszter nagy beszéde kimagasló eseménye volt a kongresszusnak, de általánosan feltűnést keltett még von Schulse-Güwernitz, a freiburgi egyetem tudós német tanárának hatalmas beszéde a leszerelés szükségességéről.

A kongresszus legfőbb eseménye a leszerelés érdekében hozott határozat, amely — a megfelelő bevezetés után — így szól:

„A Prágában 1928. augusztusában kongresszusra összehívott világszövetség, felszólítja a keresztény

egyházakat, hogy azok mindent kövessenek el, hogy országukban amelyek a Népszövetségnek tagjai, a népszövetségi egyezmény értelmében redukálják fegyveres erejüket és választott bírósági rendszert fogadjanak el, ináltal a vitás kérdések békés elintézésének lehetősége meg van adva. A kongresszus felszólítja az egyházakat, hogy vessék latba minden erkölcsi befolyásukat, hogy a Népszövetség és saját országai olyan egyezményeket kössenek, amelyek ezt a célt biztosítják. Végül felszólítja az egyházakat, hogy szellemi és nevelő befolyásukat érvényesítsék, hogy a nemzetek továbbra is testvéri szolidaritásban éljenek.

— A kongresszus az eddigi adminisztratív választ-

mány helyett tisztagú végrehajtóbizottságot választott, amelynek tagjai öt állam egyházi szövetségének főtítkára és öt kongresszustag. A kongresszus befejezése után az egyházak szociális működésével foglalkozó szakbizottság ülésezett, amelyen én is résztvettem.

— Jövő nyáron a világ összes egyházainak teológiai szemlélyiségei Novisadon nemzetközi kongresszusra jönnek össze. Ez a kongresszus a harmadik lesz, amelyet megtartanak, az első Canterburyben, a második Wartburgban volt, a harmadik Novisadon lesz. Jövő tavasszal Beogradban összeül a világszövetség utódállambeli békekongresszusa, amely ugyancsak nagyszabású manifesztráció lesz a világbéke mellett.

Reorganizálják az angol kormányt

Chamberlain, Balfourt és Birkenhead a távozó sorában

A *Daily Telegraph* értesülése szerint közvetlenül a jövő évi új választások előtt be fogják jelenteni a Baldwin-kormány újalakítását, ami azért válik szükségessé, mert a kormány egyes tagjai egészségi vagy más okokból le akarnak mondani.

Hir szerint Jounson-Hicks államtitkár egészségi okokból szeretné tárcáját kevésbé terhes

miniszterséggel felcserélni. Az újalakítás valószínűleg érinteni fogja Chamberlaint, Balfourt, Bridgemant, lord Salisburyt (a kormány képviselője a felsőházban), Steel Maitlandot és Curlliffe-Listert. Lord Birkenhead valószínűleg hamarosan kilép a kormányból, hogy a Cityben vállaljon tisztséget. A kabinet erős felrészítése elkerülhetetlenné vált.

Ég a petrovaradini erdő

A tüzet a beogradigorsvonatról kipattant szikrák okozták

Novisadról jelentik: Kedd este nyolc órakor a Szuboticáról Beograd felé haladó gyorsvonat szikráitól Petrovaradimmal kigyúlt a sinek mellett elterülő nagyrét. A tűz a nagy szárazság következtében rohamosan terjedt és már egy órával később közel ötven hold terület lángokban állott.

A tűz tovaterjedését nagyban elősegítette a szél.

Ejféltájban kigyulladt a Duna-partig húzó fűzeserdő is. Petrovaradimról és Szremszki-Karlovciról csendőrök mentek ki a tüzhöz, de a tűz lokalizálásáról szó sem lehetett. A lángbaborult

terület a petrovaradini vagyonszövetséghez tartozik. Petrovaradinban ugyanis a lakosság egy része még Maria Terézia idejéből származó patens alapján hatalmas földterületeket kapott, úgy hogy minden petrovaradini hához négy hold földterület tartozik. Ennek a területnek egy része gyuladt ki.

A tűz szerda délután még nem szűnt meg, de a kivonult katonaságnak és a petrovaradini gardának sikerült a terület körülárkolásával a tűz továbbterjedését megakadályozni. A kár igen jelentékeny. A hatóságok minden szükséges intézkedést megtettek.

Az „igazi” jazz elindult Európa felé

Amerikában győzött az igazi jazz. Newyork legelőkelőbb negyedében, a bensülöttek városrészében, Lennoxban szalonképessé, sőt hangversenyképessé vált. Paul Whiteman a jazz-bandek királya száztágy jazzband-del lépett fel a Carnegie-Hall-ban és döntő sikere volt. Otto Kahn a nagy manager európai köruttra szerződtette a zenekart, amelyet a gálai herceg is meghívott Londonba.

A legmodernebb és legzárkózottabb zenei társaság, a Guild egyesület, amely elsőnek mutatta be Schönberg német zeneszerző munkáit és a husz esztendő amerikai zeneköltő George Antheil műveit, új csodát fedezett fel: Florence Mills néger kisasszonyt, a világ legjobb jazz-énekesnőjét, akinek Josephine Baker csak amolyan paródiája lehet. „Ugy énekel, mint egy havaji pacírta” — írják az amerikai lapok.

Szóval, most már igazán el lehetünk készelve rá, hogy a győzelmes jazz — az igazi — a nagy zenekar betör Európa hangversenytermébe s nemcsak a bárókban, dancigókban fog hóditani, hanem versenyre kel Sztravinszkival, Csajkovszkival, Debussyval s a nagy klasszikusokkal.

Amerika szelleme hódit Európában s az álmaldozó, esendes, búvájos, méltóságteles melódiákat túl fogja harsogni az igazi, a „komoly” jazz brutális, nyers, vad lármája.

Mi is az a jazz?

Ennek a vad, féktelen muzsikának a neve egy szürke karmesteré. Jazz-nek hívták az uttörőt, aki mintegy tíz esztendővel ezelőtt tünt fel az Egyesült-Államokban úrcsa zenekarával, amely egy tucat vörösfrakkba öltözött négerből állott. Ezek minden elképzelhető hangot tudtak utánozni, egyébként modern hangszereken s az amerikaiak fülnék kedves volt az autótülök, a gyár sipólása, a világváros és őserdő hangjainak zenei kifejezése. A jazz nemzeti muzsika lett, — ma-holnap az amerikai himnuszt is jazz-re fogják hangszerelni.

Jazz karmester ur ötlete pompásan bevált. A négerek, akiket zenei tradíciók nem befolyásoltak, ősrégi, monoton melódiákat is alkalmaztak a jazz-nél, amerikai hangokkal fűszerezve.

Európában közvetlenül a háború után, a híres francia tengerparti fürdőben, Deaville-ban tünt fel az első jazz-band, még egészen nyers, amerikai formában. Ennek a zenekarnak a négerjei nemcsak hangszereken játszottak, hanem muzsikájukat szemforgatással, vad grimaszokkal kísérték, beléülvölve, belerikkantva a vad zene nyers melódiáiba. Egyik-másik néger zenész leugrott a pódiumról, táncolt, vagy akrobatamutatvá-

nyokkal lepte meg az amugy is elképedt közönséget.

Tíz év alatt a jazz meghódította egész Európát, de csak a tánctermekek. A jazz az európai befolyás alatt megszéledült, mert európai zeneszerzők komponáltak jazz-re is muzsikát. Amerikában külön jazz-komponisták fejlesztették az új nemzeti zenét, s ahogy nálunk Wagnerrel, Bachról, Straussról, Debussyról beszélnek, az amerikai olyan áhitattal emlegeti a jazz nagyságainak, Donaldsonnak, Wienernek, Youmansnak, Irvingnek és Gerschwinnek a nevéit...

De ez még mind rendben van... Festészetben eljutottunk Rafaeltól Picassoig, költészetben Petőfőtől a dadaistákig, muzsikában Schbertől a jazzig... Azonban az európai köruttra induló Paul Whiteman hangverseny jazz-je Bachot és Chopint is játszik át-hangszerelve! Amerikában már ilyen át-hangszerelt formában élvezik a kontinens klasszikus komponistáinak muzsikáját.

Amerika nemcsak gazdasági, hanem szellemi téren is dominálni akar az elszegényedett, fáradt és dekadens Európában. Vagy talán nem is akar, hanem Európa szedül meg az Egyesült Államok hatalmas gazdagságától és igyekszik elamerikaiasodni. Azonban az amerikaiósodást a technikai vívmányoknál, a Ford-traktoroknál, a bevált munkarendszereknél kellene kezdenie!

Eddig alig importáltunk egyebet, mint a bubli- és confrizurát, a kiállításos revüket, Jazz karmester ur zenekarait. Ennyit kaptunk Amerika művészetéből s néhány érdekes író. Most meg hangversenyterméket engedjük át át-hangszerelt klasszikusainknak: a zenei brutalitásnak, a néger kulturának... Persze, ez mégsem az amerikai művészet, hanem a dollár győzelme lesz. Jack London és O'Neil a dollár-alacsony kurzusa mellett is hóditott. Whiteman zenekara csak a magas árfolyam mellett kerekedhetik Bach, Wagner és Chopin fölé.

(Páris, 1928).

Orhók Attila

Felhívás a szüreti bálakat rendező ifjúsághoz!

Szallagok

minden színben és szélességben gyári áron kapható

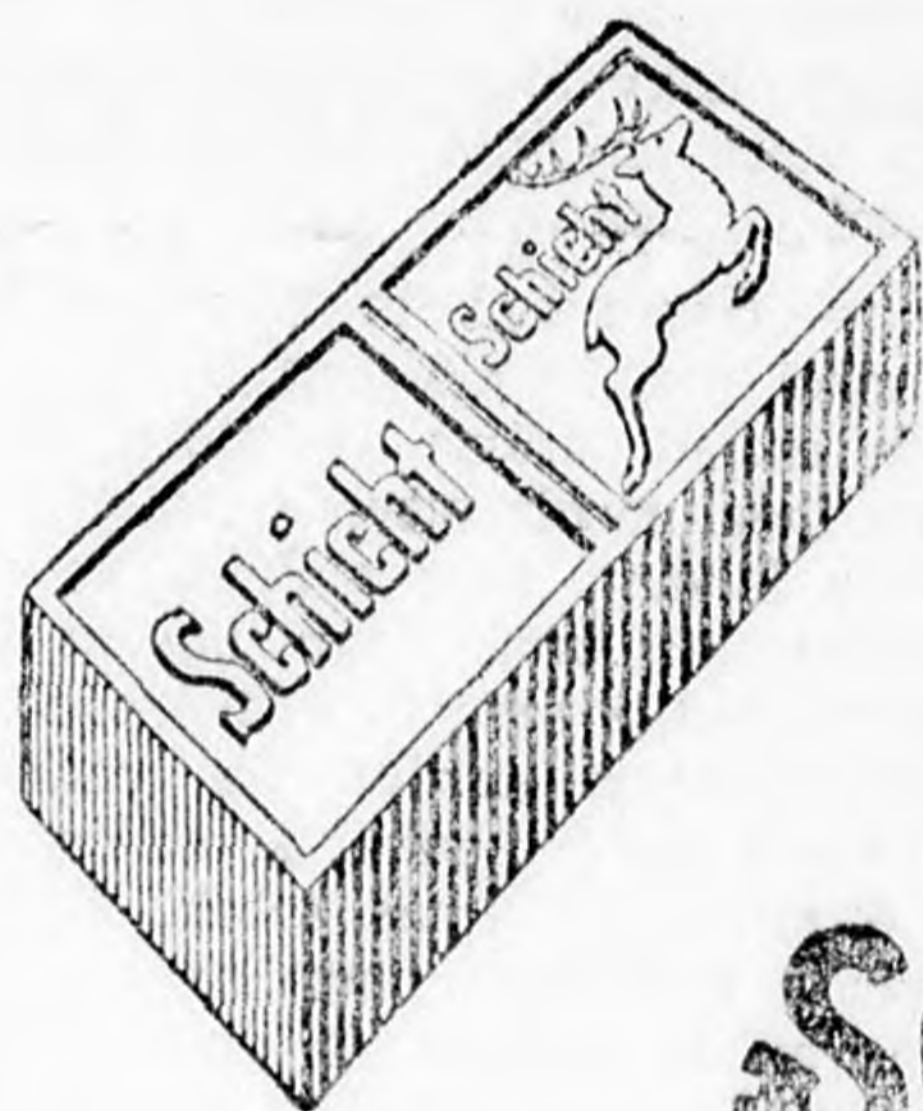
ENGLER ALBERT

harisnyakirálynál Subotica, Strossmajerova ul. 8.

Vigyázzon a címre!

A szép török

nő szereti a szép
fehérműt, amely
mindig ragyogó
tisztá és tartósan
jókarban marad.
Ezért mosáshoz
csakis

**SCHICHT
SZAPPAN.**
használ.

A Népszövetség szellemi együttműködési bizottságában követelték a magyar könyvek és folyóiratok szabad terjesztését az utódállamokban

A Rajnatartomány kiürítéséről tanácskozott négy órán át a hatos konferencia Pénteken fontos minisztertanács lesz Franciaországban a kiürítése ügyében

Briand vendégül látta a kisantant delegátusait

A locarnói szerződés aláíró hatalmai csütörtökön délelőtt újból folytatják tárgyalásaikat, amelyekbe Japán is bevonják. A tegnap délutáni értekezleten még csak általánosságban mozgott az eszmecsere a Rajna-vidék kiürítésének kérdéséről. A részletesebb megvitatásra csütörtökön kerül sor. Lehetséges, hogy időközben Briand Párisba utazik, hogy részt vegyen a Rambouilletben tartandó minisztertanácsban.

A tegnapi hatos konferencia tagjai szigorú titoktartást fogadtak s így semmi biztosat sem lehet tudni, hogy mi történt a közel négy óráig tartó tanácskozáson, mely egyedül a Rajna-tartomány kiürítésének kérdésével foglalkozott.

A félhivatalos Petit Parisien genfi tudósítója az egyet-

len, aki lapjának hírt tudott adni a tanácskozás lefolyásáról Szerinte első sorban is

kölcsönös magyarázatokkal tisztázta Briand és Müller kancellár a közöttük támadt viszályt, aztán Müller Hermann kancellár előterjesztette a német birodalmi kormány kérését az időelőtti kiürítés tárgyában.

Kifejtette, hogy a versaillesi békeszerződés 413-ik paragrafusára alapján Németország jogot formálhat a Rajna-tartomány felszabadítására, minthogy lojálisan teljesítette a feltételeket s megfelelt azokat az engedményeket, amelyekre a német birodalom hajlandó volna. Egymásután szóltak fel aztán a konferencia résztvevői, legelőször Briand és mindannyian megfelelő tárgyalási alappal ismerték el a német kancellár

előterjesztését, ámbár magát

a javaslatot nem tartották kielégítőnek.

Este 8 óra tájban úgy határoztak, hogy csütörtökön folytatják a tanácskozást s arra már a szakértőket is meghívják.

Sauerwein azt táviratozza a Matin-nek, hogy értesülése szerint Müller kancellár javaslatai tisztán pénzügyi téren mozogtak.

Müller kancellár nyilatkozott a rajnai kérdésről

Tegnap késő este Müller birodalmi kancellár fogadta a nemzetközi sajtó képviselőit, akik ez alkalommal természetesen szóba hozták a kiürítés kérdését is.

A kancellár utalt arra, hogy a Rajna-vidék kiürítésének kérdését a német kormány felvette programjába. A kérdés fel van vetve, de a mostani tárgyalásokról természetesen nem nyilatkozhatik bővebben. Hozzátette, hogy ez egyébként fölösleges is, mert hiszen Németország álláspontja ebben a kérdésben eléggé ismeretes. A hírlapírók további kérdezősködésére válaszolva

a kancellár kijelentette, hogy Németország nem fogadhat el a Rajna-vidék kiürítésével semmiféle olyan ellenőrzést,

amely meghaladná a versaillesi szerződés rendelkezéseinek keretét.

Briand pénteken számol be a minisztertanácsnak

Mint Párisból jelentik, pénteken Rambouilletben Doumergue elnöke alatt minisztertanács lesz, amelyre eljön Coubert Briand és Loucheur is. Ez is mutatja, mennyire fontos lesz a pénteki tanácskozás.

Briand be fog számolni genfi beszédének hatásáról, a Rajna-tartomány kiürítésének kérdéséről, a német birodalmi kancellár javaslatairól

és utasításokat fog kérni a további tárgyalásokra. Ugyanez a minisztertanács fog dönteni Bokanovszki örökéről is.

Poincaré elő fogja terjesztetni az 1929. évi állami költségvetést, amely lényeges emelkedést tüntet fel. A kiadások 45.22 milliárddal (tavaly 42.44 milliárd) vannak előirányozva, a bevételek pedig 45.27 milliárdot (a múlt évben 42.49) tüntetnek fel. A hadügyi kiadások végösszege 6.8 milliárd, tehát 784 millióval több, mint a megelőző évben, a tengerészeti költségvetés 2.36 milliárd (508 millióval több), a légügyi költségvetés előirányzata pedig 317 millió frank, vagyis 99 millióval több, mint volt a megelőző évben.

A magyar könyvek terjesztése az utódállamokban

Miután a Népszövetség teljes ülése befejezte a főttkari jelentés általános vitáját, a munka áterelődött a főbizottságokba, melyek most szorgalmasan dolgoznak, hogy előkészítsék az anyagot a plenáris tárgyalásra.

Szerdán délelőtt ült össze az a főbizottság, mely a nemzetközi szellemi együttműködés és a humanitarizmus terjedésével foglalkozik. Vészi József magyar delegátus felhívta a bizottság figyelmét arra, hogy az utódállamok rendkívüli rendszabályokkal élnek, amelyekkel megakadályozzák a nemzetközi szellemi együttműködés útját. Az utódállamok nem engedik be területükre a magyar szépirodalmi és tudományos könyveket és technikai folyóiratokat. Javasolja, hogy

általánosságban szüntessék meg azokat a rendszabályokat, amelyek a könyvek és tudományos, valamint technikai folyóiratok terjesztését gátolják.

A csehszlovák delegátus kijelentette, hogy hozzájárul ahhoz, hogy Vészi József javaslatát a teljes ülés elé terjesszék,

de bizonyos fenntartásokkal él és szövegmódosításokat kíván.

Vészi József figyelmeztette a csehszlovák delegátust, hogy javaslatának kitételeit szövegszerűen a szellemi együttműködés bizottsági jelentéséből vette, de hogy félreértésekre alkalmasat ne adjon, hajlandó beleegyezni más szövegezésbe.

Oprescu román megbízott, aki a szellemi együttműködés bizottságának titkára, megjegyezte, hogy a jelentés nem a szellemi együttműködés bizottságától, hanem a szellemi együttműködés nemzetközi intézetének igazgatójától származik. Callavresi olasz előadó indítványára

elhalasztották a vitát az általános vita végére,

nehogy a hosszadalmasnak ígérkező vita akadályozza a bizottság munkáját.

A népszövetségi tanács ülése

Szerdán délután ült össze az új népszövetségi tanács, amely szokás szerint, zárt ülésen kezdte meg tanácskozásait. Megállapították az ülésnapirendjét, amelyen humanitárius kérdések és a bolgár stabilizációs kölcsön fognak szerepelni.

A kisantant delegátusai Briandnál

Briand francia külügyminiszternél szerdán hivatalosak voltak Benes és Marinkovics külügyminiszte-

HIREK

rek, valamint *Comnen* román követ. Briand villásreggelit adott a kisantant delegátusainak és a villásreggelire hivatalos volt *Zalesky* lengyel külügyminiszter és *Paul Boncourt* francia delegátus is.

A Népszövetség körében nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy Briand a kisantant delegátusait vendégül látta.

**Briand tanácskozása
Cushendun lorddal**

Briand külügyminiszter szerdán hosszasan tárgyalt lord *Cushendun* angol helyettes külügyminiszterrel. A tanácskozáson a Rajna-vidék kiűritésének kérdéséről volt szó. A tanácskozással kapcsolatban jól informált helyen közölték, hogy a hat locarno-i hatalom kedden megkezdett tanácskozását csütörtökön folytatják és a tanácskozásra meghívják Japánt is.

Pernar headványa a Népszövetséghez

Dr. *Pernár* Iván horvát parasztpárti képviselő levelet intézett a Népszövetség főtitkárához és közölte, hogy a jugoszláv népszövetségi delegációnak nincs joga a nemzetek szövetségében a horvát nép képviselőjében is beszélni.

Angol támadás Franciaország ellen

Londoni jelentés szerint a *Daily Chronicle* *Cushandun* lord beszédéről azt írja, hogy az angol helyettes külügyminiszternek sikerült lecsendesítenie a Briand beszéde miatt felkavart politikai hullámokat. Anglia nem vesz részt Franciaország zsarolási kísérletében, mert nincs semmi értelme, hogy továbbra is a Rajna-vidéken tartsa a csapatait. A legutóbbi választások fényes bizonyítékát adták annak, hogy Németországban a pacifista irány tulsúlyba jutott, de ha olyan beszédekkel holdogítják a németeket, mint Briandé volt, akkor féltő, hogy a béke őszinte hívei ismét elveszítik befolyásukat. Ha Franciaország Anglia jóakarátát pénzügyi zsarolásra akarja felhasználni, akkor nemcsak Németországgal, hanem Angliával is szemben fogja találni magát — írja a lap.

TŐZSDE

Zürich, szept. 12. (Zárlat.) Beograd 913, Páris 2028 és fél, London 25.20, Newyork 519.45, Brüsszel 72.20, Milánó 27.16 és fél, Amszterdam 208.25, Berlin 123.74, Bécs 73.18, Szófia 3.75, Prága 15.39, Varsó 58.22 és fél, Budapest 90.54 és fél, Bukarest 3.16.

Beograd, szept. 12. (Zárlat.) Páris 223.22—221.29, London 276.56—275.78, Newyork 57—56.80, Brüsszel 79.26—78.96, Genf 1097.10—1094.10, Milánó 297.51—298.51, Berlin 13.57—13.54, Bécs 803—800, Prága 169.07—168.27, Budapest 993—990.

Zácreb, szept. 12. (Zárlat.) Páris 221.22—223.29, London 275.76—276.56, Newyork 56.79—56.99, Zürich 10.94.10—10.97.10, Milanó 296.64—298.64, Berlin 13.54.75—13.57.75, Bécs 800.35—803.35, Prága 168.27—169.07, Budapest 990.87—993.87.

Szentai gabonárak, szept. 12. A szerdai piacon a következő árak szerepeltek: Buza 237.50—240 dinár, tengeri, morzsolt 310—320, csöves 130—140, takarmányárpa 240, sörárpa 260—270, zab 220, rozs 240, bab 850, heremag 2200, burgonya 220, örlemények: nullás liszt gg 410, nullás liszt g 410, kettes főzöliszt 390, ötös kenyérliszt 355, hetes 275, nyolcas 220, konkolyara 220, korpa 200 dinár. Irányzat: lanyha. Kínalat, kereslet: csekély.

Noviszadi terménytőzsde, szept. 12. Buza bácskai 79—80 kilós 232.50—237.50, felsőbácskai 235—237.50, bácskai tiszavidék 235—237.50, bánáti 227.50—230, Vrsac paritású 230—232.50, szerémi 232.50—235, szerémi 232.50—235. Árpa: bácskai, szerémi és bánáti 64 kilós 250—255, bácskai tavaszi 68—69 kilós 200—290, baranyai tavaszi 71—72 kg. 295—305. Zab: bácskai, szerémi és szlavóniai 220—227. Tengeri: bácskai 295—297.50, Liszt: Ogg és Og bácskai 335—365, 2 sz. 335—345, 5. sz. 315—325, 6. sz. 265—275, 7. sz. 220—240, 8. sz. 200—210. Korpa: bánáti és szerémi 180—185, bácskai 185—190. Irányzat: változatlan. Forgalom 64 vagon.

Budapesti értéktőzsde, szept. 12. Magyar Hitel 84, Osztrák Hitel 47, Kereskedelmi Bank 115.5, Magyar Cukar 183.5, Georgia 15.3, Rimamurányi 105.3, Salgó 68.8, Köszén 806, Bródi Vagon 35.9, Beocsini Cement 243, Nasici 177, Ganz—Danubius 151, Ganz Villamos 120, Athenaeum 35, Nova 50.3, Levante 20.1, Pesti Hazai 214. irányzat: javuló.

Budapesti gabonátőzsde, szept. 12. Határidőzlet. Buza: októberre 26.34—26.56, zárlat 26.32—26.34, márciusra 28.80—29, zárlat 28.80—28.82, májusra 29.68—29.88, zárlat 29.68—29.70, szeptemberre 25.98, rozs: októberre 25.50—25.54, zárlat 25.54—25.56, márciusra 27.84—27.90, zárlat 27.84—27.86, tengeri: májusra 28.64—28.72, zárlat 28.66—28.68, júliusra 29.22—29.40, Készárú: buza 25.95—26.85, rozs 24.70—24.80, takarmányárpa 26.25—27, sörárpa 27.50—29.50, köles 26.75—27.75, repce 45—46, tengeri 31.50—31.75, zab 25—26. Irányzat: lánvulól.

— **Öfelsége válasza a noviszadi Kulturbund hódoló táviratára.** Noviszadról jelentik: A noviszadi német Kulturbund legutóbbi közgyűlésén dr. Grassl György nemzetgyűlési képviselő utján hódoló táviratot menesztettek Öfelségéhez. A királyi kabinetiroda a táviratra szerdán a következő választ küldte a Kulturbund vezetőségének: »Öfelsége a király megbízásából van szerencsém értesíteni, hogy a német lakosság hódolatnyilvánítását Öfelsége köszönettel vette tudomásul. Dimitrijevic ezredes, udvari marsall.«

— **A EBB ügyosztály új főnökének bemutatkozó látogatása Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Strukin Vladimir, a belügyminisztérium B. B. B. ügyosztályának ujonnan kinevezett inspektora szerdán bemutatkozó látogatást tett Borota Branislav dr. noviszadi polgármesternél és a noviszadi városi tanács több tagjánál.

— **A vajdasági központi demokratsa szervezet ülése Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Dr. Setyero Szlávko nemzetgyűlési képviselő kezdeményezésére Moljac Milivoj, a felsőbánáti demokratsa párt kerületi elnöke szeptember 14-ikére az Ellit-kávéház helyiségébe érkezőkre hívta össze a vajdasági demokratsa központi szervezetet. Az érkezőkben dr. Setyero Szlávko, dr. Ribár Iván, Zárics Száva, Grol Milán miniszter, Kerepessy Vince, dr. Vulcanovic Ilija és Novakovics Izidor nemzetgyűlési képviselő, továbbá az öt vajdasági kerület elnökei dr. Nikolics Brankó, tartománygyűlési képviselő, dr. Dimitrijevic Dragoslav, Boksan Radivoj, Moljac Milivoj és Knczovic Todor vesznek részt. A központi vezetőség meg fogja tárgyalni a Vajdaságot érdeklő összes kívánásokat és sérelmeket és előkészíti a Vajdaságban megtartandó tartományi értekezletet.

— **Az angol trónörökös Alexandriába érkezett.** Londonból jelentik: A walesi herceg, aki hónapokig tartó afrikai utazásra indult fivérével, a yorki herceggel együtt, kedden este Alexandriába érkezett.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Enyhe, változóan felhős idő várható, helyenként még kisebb csapadékkal.

— **Városi közgyűlés Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A városi képviselőtestület szombaton délután négy órakor tart ülést.

— **Szokolapon szervezik meg a horvát kulturgyűlések tagjait.** Zagrebból jelentik: A parasztpárt vezetősége elhatározta, hogy a vezetése alatt álló »Szeljacska Szloga« nevet viselő kulturszövetség tagjait szokol alapon fogják megszervezni. A tagokat bizonyos fejelemnek vetik alá. Az első ilyen kísérletet a szilvási kerületben teszik meg, ahol a Szloga tagjai, éveik számára való tekintettel, különböző elnevezést kapnak. Így például 14 éves korig »Gyümölcsfáknak« nevezik a tagokat, 14-től 16-ig »Méhészek«-nek, 16—18-ig »Nyájjörzők«-nek. A női tagok szintén különböző elnevezéseket kapnak. Ha a kísérlet beválik, az összes horvátországi kulturgyűlésekben bevezetik ezt a rendszert és a tagok egyforma ruhában és sapkában fognak járni.

— **Légi gyakorlatok Páris felett.** Párisból jelentik: Páris felett szeptember 14- és 15-ikén hadgyakorlatok lesznek. A gyakorlatokat a londoni légi hadgyakorlatok mintájára bonyolítják le és azokon részt fog venni az angol légügyi miniszter is.

— **Venizelosz találkozni fog Mussolinivel.** Athénből jelentik: Venizelosz rövidesen találkozni fog Mussolinivel. A görög miniszterelnök egészsége helyreállítása végett Olaszországba fog utazni és ezt az alkalmat akarja felhasználni a találkozáshoz. Hír szerint a találkozás alkalmával aláírják a görög-olasz barátsági szerződést, amelyet soron fog követni több barátsági szerződés is Görögország és szomszédos államai között.

— **Az osztrák elnökjelöltek.** Bécsből jelentik: Az osztrák elnökválasztással kapcsolatban a Neues Wiener Journal hosszabb cikket ír, amelyben felemlíti néhány elnökjelölt nevét. A jelöltek között van Miklas, a nemzeti tanács elnöke, a keresztényszocialista párt tagja, azonkívül nemcsak politikusok, hanem különböző társadalmi előkelőségek is, így többek között Pirquet tanár gyermekspecialista és Eiselberg sebészprofesszor. A lap szerint szó van arról is, hogy Hainisch jelenlegi elnököt ismét megválasszák.

— **Rablógyilkosság a Hamburg—brémai gyorsvonaton.** Berlinből jelentik: A Hamburg—brémai gyorsvonaton titokzatos rablógyilkosság történt. Ismeretlen tettesek meggyilkolták és kifosztották Nortmann margarini gyártulajdonost. Nortmann holttestét a sínek mentén találták meg, ahova a robuszó vonatból dobták ki a gyilkosok. A holttesten több szurt seb van, amelyek törőtől származnak. A holttest mellett egy szalmakalapot találtak, amely egy rotterdami kalapgyár készítménye. Azt hiszik, hogy a gyárost egy nemzetközi rablóbanda gyilkolta meg.

— **A katolikus papság tisztelgése Achmed Zogunál.** Tiranából jelentik: Első Zogu király tegnap fogadta a katolikus klérus hódolatát. A katolikus papságot Monsignora della Pietra pápai követ vezette a király elé és szerencsét kívánt az uralkodónak működéséhez. Achmed Zogu köszönettel fogadta a hódolatot és kijelentette, hogy a katolikus papság kulturális tevékenysége és hazafias munkája nagy hasznára van Albániának.

— **Japán szerződést köt Perzsiával.** Tokióból jelentik: Japán legközelebb barátsági és kereskedelmi szerződést köt Perzsiával.

— **Felmentették állásától és a pénzügyi központ elnökének neveztek ki báró Korányi párisi magyar követet.** Budapestről jelentik: A magyar kormányzó szerdán felmentette állásától báró Korányi Frigyes párisi magyar követet és a pénzügyi központ elnökének nevezte ki. Korányi báró utódját még nem neveztek ki. Ugyanekkor felmentették állásától Elisher Viktort, a pénzügyi központ eddigi elnökét.

— **Uj iskola épül Bánátban.** Becskerekéről jelentik: Banatszko-Alekszandrovo község képviselőtestülete elhatározta, hogy a község határához tartozó Podlokony nevű dobrovoljac telepen elemi iskolát építtet. Az iskola felépítését rövidesen megkezdik.

— **Királysértő kereskedő.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék Vukov János pancsevói kereskedőt királysértés bűntette miatt három évi fogságra ítélte és az ítéletet a felebbviteli bíróság is helybenhagyta. Felebbezés folytán szerdán került az ügy a noviszadi semmitőszék elé, amely szintén helybenhagyta az ítéletet és az így jogerőssé vált.

— **Kilenc és fél hónapot kell még a fegyházban töltenie Hatvaninak.** Budapestről jelentik: Hatvani Lajos báró előtt szerdán délelőtt hirdették ki a budapesti törvényszéknek a Kuria jogerős ítéletét. A Kuria folytatódólagosan elkövetett egyrendbeli nemzetgyalazás bűntettében mondta ki büntőnek Hatvani és az alsófoku bíróságok ítéleteivel szemben másfélévi börtönre ítélte. A kitöltött vizsgálati fogsággal nyolc hónapot számítottak be, úgyhogy Hatvaninak még kilenc és fél hónapot kell a börtönben töltenie. Az ítélet-hirdetés alig öt perccel vett igénybe, majd az elnöklő dr. Avedik Félix törvényszéki bíró berkesztette a tárgyalást és Hatvani Lajost visszaszállították a rabkórházba. A tárgyalás után Hatvanyt az ügyészség engedélyével a Bálint-klinikára vitték, ahol megröntgenzték, hogy megállapítsák betegségének okát. A röntgen-vizsgálat után Hatvanyt vissza vitték a Markóuceai fegyházba.

— **Összevagdalta apját, aztán öngyilkos lett egy részkei gazdákodó.** Szegedről jelentik: Hétfőn Részken családi dráma játszódott le. Papp István részkei fiatal gazdaember ásóval leütötte édesapját, idősb Papp Istvánt, majd a kutha vetette magát, ahol megfulladt. Az öreg Papp Istvánt csak kedden lehetett kihallgatni a szegedi kórházban, ahová beszállították. Az öreg gazdát fia valószínűleg összevagdalta. Mindkét keze csonka, a mellén, a nyakán és a fején ásó ejtette hatalmas sebek. Amikor a délelőtt folyamán a kórházban magához tért, nem tudta elképzelni, hogyan került oda és mindenáron az istállóba akart menni, hogy a teheneket megetesse. Az ápolóknak valóssággal le kellett őt fogni. Kihallgatása alkalmával nem emlékezett semmire. Meglepetéssel hallotta az őt kihallgató rendőrtisztviselőtől, hogy a fia ásóval agyon akarta őt ütni. Kihallgatása után az öreg Papp István újból elvesztette eszméletét. Az orvosok nem biznak felépülésében.

— **Súlyos nehézségbe ütközik a bolgár kormányválság megoldása.** Szófiából jelentik: A kormányválság megoldhatatlannak látszik. Boris király naponta tárgyal a politikai pártok vezetőivel, de eredménytelenül. Az ellenzék ragaszkodik Vilkov hadügyminiszter eljuttatásához, viszont a kormánypárt 72 képviselője kijelentette, hogy ha Vilkov nem lesz benne az új kormányban, cserbenhagyja Ljaposev miniszterelnököt.

— **Kiss József gyógyszerész-százados Bukarestben lelőtt egy asszonyt és egy hadnagyot, majd mellé lökte magát.** Bukarestből jelentik: Vasárnap egy bukaresti szállóban féltékenységi dráma játszódott le. Kiss József katonai gyógyszerész-százados hónapokon át együtt élt egy elvált asszonnyal, Teodorescu Máriával. Az asszony miatt Kiss József el is vált feleségétől és már arra készült, hogy házasságot kössön barátnőjével. Kevéssel az esküvő előtt Teodorescu Mária megismerkedett egy Constantinescu nevű hadnaggyal. Elhagyta Kiss Józsefet és feleségül akart menni a hadnagyhoz, aki szintén válófélben volt feleségétől. Vasárnap este Bukarest főuccáján Kiss József szembetalálkozott Constantinescu hadnaggyal és Teodorescu Máriával. Felszólította őket, írjanak levelet Kiss József feleségének és jelentsék ki, hogy Kiss József és Teodorescu Mária között teljesen megszűnt a viszony. Abban állapotok meg, hogy betérnek a legközelebbi szállóba és megszövegezik a levelet. Alig hogy a szállóba értek, Kiss revolvert rántott elő és előbb az asszonyra, majd a hadnagyra sötötte rá, végül pedig mellé lökte magát. Kiss József szörnyethalt, a hadnagy és az asszony életveszélyesen megsebesültek.

— **Január elején szegényház nyílik meg Novakanizsán.** Beeskerekéről jelentik: Kolarovics Dusan novakanizsai főszolgabíró a napokban ülésre hívta össze a járás valamennyi községének jegyzőjét és bíróját. Az ülésen a főszolgabíró javaslatot tett, hogy a járásban élő munkaképtelen öreg szegények gondozására állítsanak fel Novakanizsán Járási szegényházat. Az értekezleten a főbíró javaslatát elfogadták és elhatározták egyhangulag, hogy a novakanizsai járási szegényházat 1929 január elején megnyitják. A szegényház fenntartásának költségeit a járásban tartozó községek arányosan fizetik a szegényalapra fizetett összegből.

— **Ecetsavat ivott.** Beeskerekéről jelentik: Stojanovics Zorka huszonhárom éves melencei leány évek óta szerelmes volt egy melencei legénybe. Már mindenki jegyeseknek tekintette őket, de a legény a napokban cserbenhagyta szerelmét és más leánnyal váltott jegyet. Amikor Stojanovics Zorkának tudomására jutott a legény hűtlensége, annyira elkeseredett, hogy elhatározta, hogy megváltja az életét. Tegnap aztán végre is hajtotta elhatározását, egy nagy pohár ecetsavat megivott. Mire a tettet észrevették a szerencsétlen leány meghalt.

— **Megszüntették az eljárást Halbrohr László ellen.** Mint ismeretes, Halbrohr László békovai földbirtokos ellen anyja nevében büntető feljelentést tettek, amiért anyja nyolc hold kőmalmát engedély nélkül leszedette. Halbrohr László le is tartóztatták, de még aznap szabadlábra helyezték. Halbrohr László a vizsgálat elrendeléséről szóló végzést megelégedett a vádtanácschoz, amely szerdán Pakaski Brankó ügyvéd előterjesztése alapján megszüntette az eljárást Halbrohr László ellen azzal az indoklással, hogy özvegy Halbrohr Adolfné nem adott felhatalmazást a fia elleni büntető feljelentésre. Egyben a lefoglalt kőmalmát is feloldották a zárlat alól.

— **Leégett egy egész falu Boszniában.** Szarajevóból jelentik: Szerdára virradó éjjel nagyarányú tűzvész pusztított a boszniai Karicsi községben. A község belterületén az egyik ház udvarán kigyulladt egy szénakazal, a lángok a nagy szélben gyorsan elhárították és rövid néhány óra alatt az egész falu leégett. A község lakossága egész éjszaka megfeszített munkával próbálta lokalizálni a tüzet, ami azonban nem sikerült s mindössze néhány állatot tudtak kimenteni a lángban álló istállókból. A községben körülbelül hetven ház volt, amely mind porig égett. A szarajevói tartományi választmánya a tűzvészt követő napon rendkívüli ülésen foglalkozott Karicsi község tűzkatasztrófiájával és nagyobb összegű gyorssegélyt szavazott meg a hajléktalanná vált lakosságnak.

— **Feloszlatták a noviszadi független szakszervezeteket.** Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség politikai osztályának detektívjei kedden este megjelentek a független szakszervezetek Egres-uccai helyiségében és az ott tartózkodó Polgár András tartományi vezetőségi tagnak kikézbésítették a rendőrség végzését, amely feloszlatta a független szakszervezetek tartományi szervezetét és elrendeli az egyesület vagyonának lefoglalását. Ugyanilyen végzést kézbesítettek ki Rakszandics Milosnak, a független szakszervezetek helyi vezetőségi tagjának is. A betiltó végzéseket a rendőrség azzal indokolja, hogy a megejtett házkutatás alkalmával a szakszervezetek több tagjánál kommunista röpíratokat találtak, amelyeket azok terjesztettek. A detektívek úgy a tartományi, mint a helyi szervezet irattárát lepecsételték.

— **Négyezszázötven dollár egy ügynöki fiúkéért a newyorki tőzsdén.** Newyorkból jelentik: A Wallstreeten árverés volt. Elárverezték a Newyorki Stock Exchange egy megüresedett ügynöki fiúkéjét, ami ritkaságszámba megy a tőzsdén. Rekordárát érte el vele, még pedig 410.000 dollárt.

— **Hat év előtti gyilkosságért letartóztattak egy szlávóniai gazdálkodót.** Vinkovciról jelentik: A Vinkovci melletti Nijenci községben a csendőrség letartóztatta Daszovics Mátó ötvenéves földmivest. Daszovics letartóztatása nagy meglepetést keltett, mert a földműves már hat év óta lakott a községben és mindenki jómódban élő becsületes embernek ismerte. Mint most kiderült, Daszovics letartóztatására egy hat évvel ezelőtt elkövetett büntény szolgáltatott okot, amely csak most került napfényre. A gazdálkodó hat évvel ezelőtt Novoszeli községben szolgája volt egy Gyurics Anton nevű gazdag földbirtokosnak. Gyurics rossz viszonyban élt sógorával, Bozsánovics Marjánával és rábirta szolgáját, Daszovicsot, hogy gyilkolja meg a sógorát. Daszovics nagy pénzütalom ellenében vállalkozott is a gyilkosságra, egy éjszaka az országúton megleste a hazatérő Bozsánovicsot és több fejszeapással végzett vele. A holttestet azután gazdája segítségével egy elhagyott helyen elásták. A szörnyű büntény még máig sem derült volna ki, ha egy véletlen körülmény közbe nem jön. A múlt héten Gyurics Anton, aki szolgáját fölhajtotta a gyilkosságra, meghalt és halála előtt bevallotta a gyilkosságot és megjelölte azt a helyet is, ahol a szerencsétlen Bozsánovics hulláját elásták. A holttest maradványait a jelzett helyen meg is találták és a novoszeli csendőrség megkeresésére a niemci hatóságok most letartóztatták Daszovics Mátót, akit kihallgatás végett Vinkovcira szállítottak.

— **A vizsgálóbíró megkezdte Pintér Mária titkoszatos halála ügyében a kihallgatásokat.** Sztojanovics Radován vizsgálóbíró szerdán megkezdte a kihallgatásokat Pintér Mária titkoszatos halála ügyében. Özvegy Patai Andrásné és Sztojanovics Szpaszoje kihallgatását szerdán már befejezte a vizsgálóbíró, míg Kladek Félixné és Neumann Károly kihallgatását csütörtökön folytatják.

— **A Matica Szrpska irodalmi bizottságának ülése.** Noviszadról jelentik: A Matica Srpska irodalmi bizottsága pénteken délután három órákor a Matica helyiségében Vrhovac Radivoj, a Matica elnökönek elnökletével ülést tart, amelyen a Letopisz programjáról és irányáról fognak tárgyalni. A Matica tagjai körében már régebben nézeteltérések keletkeztek a Letopisz programját illetően és a Matica néhány régi tagja elégedetlen volt amiatt, hogy a Letopisz nem foglalkozik többet etnológiával, követelte, hogy a falu biológiájára a jövőben nagyobb súlyt helyezzenek, azonkívül a történelmi események ismertetését se szüntessék meg.

— **Ötezer dollár heti fizetést ajánlottak fel Petrovics Szevetiszlávnak.** Noviszadról jelentik: Petrovics Szevetiszlávnak, a világhírű jugoszláv filmszínésznek érdekes ajánlatot tett egy berlini filmvállalat. A vállalat heti ötezer dollár fizetést ajánlott fel Petrovics Szevetiszlávnak és táviratilag kérte, hogy a szerződés aláírása végett haladéktalanul utazzon Berlinbe.

— **Nagyarányú sikkasztás a tiroli villamos műveknél.** Innsbruckból jelentik: Az innsbrucki rendőrség tömeges feljelentések alapján letartóztatta Gruder Gyula kereskedelmi tanácsost, a Telfs című elektromos telep építési vállalkozóját, aki Innsbruckban vezető szerepet játszott. Maga a város is feljelentést tett ellene, hogy a villamosági művek építése körül szabálytalan elszámolásokkal nagy sikkasztásokat követett el s egyes szállító cégek is feljelentették, hogy megkárosította őket. A kereskedelmi tanácsos töredelmesen bevallotta bűnét s már átszállították az innsbrucki országos törvénytörés fogházába.

— **A noviszadi Pasics-frakció kerületi konferenciája.** Noviszadról jelentik: A radikális párt Pasics-frakciójának noviszadi szervezete szeptember hó 16-án, vasárnap a Zasztava helyiségében kerületi konferenciát tart. A konferencián dr. Miletics Szlávkó volt közegészségügyi miniszter beszámol a politikai helyzetről.

— **A Pirnitzer-szalón direktisze hazaérkezett külföldi utjáról.** Francia és angol ruhákat olcsó áron készít. A legújabb divatlapok és modellonittek.

— **A noviszadi színházkérdés a városi tanács ülésén.** Noviszadról jelentik: A Noviszad-oszijekai egyesült Nemzeti Színház igazgatója, Konyovics Péter kérelmet terjesztett be a városi tanácschoz, amelyben a város által a költségvetésbe felvett színházi szubvenció esedékes részleteinek kiutalását kéri. A városi tanács dr. Borota Branišzláv polgármester elnökletével szerdán megtartott ülésén úgy határozott, hogy az ügyben a döntést a városi közgyűlésen fogja meghozni. Konyovics Péter színházigazgató kijelentette, hogy nem bukott meg a vajdasági opera és operette színtársulat terve. A tárgyalások tovább folynak a négy város között és a közoktatásügyi kormány is kívánja annak megvalósítását.

— **Állatorvosok kongresszusa Szentán.** Szentáról jelentik: A vajdasági állatorvosok szerdán tartották meg idei kongresszusukat Szentán, a Fehér hajóhoz címzett vendéglőben. A kongresszust, amelyen negyvenen jelentek meg, dr. Zsibert Simon elnök nyitotta meg és üdvözölve a megjelenteket, hosszabb beszéd keretében ismertette az állatbiztosítási törvényt. Több felszólaló azt sérelmezte, hogy a közegészségügyi fizetését még mindig nem rendezték a beogradi tartományban. Ezután megválasztották a következő tisztikart: elnök Tupai Milán, alelnök dr. Zsupics Radován kikindai városi állatorvos, jegyző Bogdánovics Száva bezdáni kerületi állatorvos, pénztáros Imre Izidor bácsi kerületi állatorvos, választmányi tagok Trattner Kálmán palánkai, dr. Zsibert Simon, a »Kamedin« noviszadi szérumgyár igazgatója. Végül elhatározták, hogy a legközelebbi kongresszust Noviszadon tartják meg. A kongresszus befejezése után bankett volt.

— **A sükettség gyógyítása — repülőszerencsétlenséggel.** Newyorkból jelentik: Joseph Briotta amerikai bankár valahol azt hallotta, hogy a süketseget »erős rázkódással« meg lehet gyógyítani. A bankár hat esztendő fiaeskája egyik fiújára sem hall. Minthogy az orvosok nem tudtak rajta segíteni, Briotta elhatározta, hogy az »erős rázkódással« gyógyírásiát fogja alkalmazni és 5000 dollárt ígért egy Charles Potholm nevű pilótának, ha két-három ezer lábnyi magasságra felrepül a fiával és siklórepülővel száll le. A gépbe Potholm pilótán kívül a bankár fiaeskája, továbbá a bankár barátja, Abraham Mazel szállt be. Minden úgy történt, ahogy előre kitervezték, a gép 3000 lábnyi magasságra emelkedett, majd siklórepülővel bukott alá, de az »erős megrázkódással« oly szerencsétlenül sikerült, hogy valamely eddig ki nem derített oknál fogva a gép lezuhant és lángborult. A két felnőtt utas majdnem teljesen megégett a gyermek csodálatosképpen nem égett el, de egy vasdarab ép a fülén hatott át, úgyhogy szörnyethalt.

— **Agrárrevizló a novakanizsai járásban.** Beeskerekéről jelentik: Dr. Bogojevics agrárreformminiszteri inspektor vezetésével egy bizottság szállt ki a napokban Sztarakanizsára, hogy végrehajtsa az agrárreviziót. A bizottságnak egyben a helyszínen szerzett tapasztalatok alapján jelentést kell tennie az agrárreform minisztériumnak arról, hogy elfogadható-e a Délmagyarországi Bank ajánlata a novakanizsai járásban agrárreform alá vont földek megvásárlásáról.

— **Tanári áthelyezések a Bánáthban.** Beeskerekéről jelentik: A közoktatásügyi miniszter Tadić Ante vrsaci gimnáziumi tanárt Szmederevóba, Oberthür János vrsaci gimnáziumi tanárt Beeskerekre, Nikolic Radmila arangyelováci tanárnőt Kikindára helyezte át.

Gyermek-, női és férfi fehérenemű

a legjobb minőségben és olcsó áron

Klein Jenőnél

Novisad, Veliki Bečkerek, Senta

— **A belügyminiszter jóváhagyta a háromszor megsemmisített prílicevicevői ipartestületi választásokat.** Noviszadról jelentik: A kulai főszolgabíró ismételt megsemmisítette a prílicevicevői ipartestületi választásokat, mire a noviszadi kereskedelmi kamara előbb a főszolgabírónál, majd a szombori főispánnal interveniált a megsemmisítő rendelet hatályon kívül helyezése érdekében. Amikor pedig nem érkezett elégtelen elintézés, panaszt tett a belügy- és a kereskedelmi miniszternél. A belügyminiszter szerdán arról értesítette a kamarát, hogy a bácskai főispán, mint másodfokú iparhatóság, hatályon kívül helyezte a főszolgabíró rendeletét.

— **Zubkovot letartóztatták.** Brüsszelből jelentik: A volt német császár sógora, Zubkov Sándor, orosz emigráns, akinek a német birodalomból való kiutasítása után a belga kormány csak arra az ígéretre engedte meg bontását, ha a számára kijelölt vidéki kastélyból nem mozdul ki és különösen, ha semmiféle botrányban nem lesz része, újból beszéltet magáról. Titokban Luxemburgba utazott s két napot töltött ott, aztán vonatra szállt, hogy visszatérjen belgiumi menedékhelyére. Mikor a vonat a határra ért, egy belga csendőr szállott fel és letartóztatta Zubkov Sándort.

A Friedler-féle szabadalmazott

GAMMA-HAJNÖVESZTO

egyszermind a hajhullás, korpásodás, hajmolyosodás legközelebbi gyógyszer

Orvosilag kipróbálva és ajánlva!

Ka ható minden gyógyszerárban és drogeriában, ahol nem kapható, forduljon az S. H. S. vezérképviselőhöz és öltöztetőhöz

Drogerija „Nada“

Kollár és Gabrić Subotica. Tel. 637

1/4 literes üveg 65 dinár

1/2 „ „ 85 dinár

— **Teadélután Palicsán.** A palicsi tennisklub a háziverseny résztvevői számára teadélutánt rendez. A teadélutánt csütörtökön délután öt órákor tartják meg a palicsi nagyvendéglő terraszán.

— **Az angol Földközi-tengeri flotta hadgyakorlata az Adrián.** Dubrovnikból jelentik: Az angol Földközi-tengeri flotta hadgyakorlata október első felében kezdődik az Adrián. Az angol flotta ezalkalommal meg fogja látogatni a szpliti, bárni, szusaki és sibeniki kikötőket.

— **Henry Cheron lesz Bokanovszki utóda.** Párisból jelentik: Pénteken Rombouilletben Doumergue elnökeleté alatt minisztertanács lesz, amelyen végérvényesen döntenek a légügyi és kereskedelmi miniszteri tárcák betöltéséről. Poincarénak az a szándéka, hogy a kereskedelmi és postaügyi miniszteri tárcát Henry Cheron szenátornak, a költségvetés szenátusi előadójának juttassák. Henry Cheron kinevezését francia politikai körökben bizonyosra veszik.

AUTÓTAXIK

telefonhívásra
minden időben
(éjlel-nappal)

jutányos áron

állnak a közön: rendezésére

3 perc alatt ott vagyunk!

Telefon 2-50

Vadonatuj kocsik! Szolid árak!

— A villamos új közlekedése Szubotica és Palics között. A kövezési munkálatok következtében Szubotica és Palics-fürdő között a villamos forgalom lebonyolítása változást szenvedett. A Rudics-uccai kitérőtől a Karagyorgye-téren a Kralj Alekszandar-uccán és Kralj Petár-téren a törvényszék melletti megállóig terjedő útszakaszon megszűnt a villamosközlekedés. Szubotica és Palics között ezután a közlekedést oly módon bonyolítják le, hogy a Szubotica és Alekszandrovo közti villamosvasutnak a főposta előtt megállójától indulnak a kocsik Palicsra és Palicstól jövők ugyancsak a főpostáig közlekednek. A Rudics-kitérőtől csak a Szombori-ut végéig haladnak a kocsik.

Dr. Mezey István orvos Suboticán rendelőjét a szomszédos házba, Vilsonova ul. 8. szám alá helyezte át, hol rendeléseit tovább folytatja.

— A maliidjosi tüzoltótestület zászlószentelése. Maliidjósról jelentik: A maliidjosi önkéntes tüzoltó testület fényes keretek között tartotta meg zászlószentelési ünnepélyét, amelyen számos vidéki tüzoltóegylet kiküldöttei is megjelentek. Az ünnepséget bankett zárta be, amelyen több fölkészöntő hangzott el.

A mult héten mi is elmentünk
És igazán örültünk,
Hogy a Gyereknál bu'orl ve'lünk.

— Szurkáló szabósegéd. Noviszadról jelentik: A palánkai csendőrség szerdán letartóztatta Borotzki Iván palánkai szabósegédet, aki egy vendégloji verekedés alkalmával Petrovics Joca nevű barátját több késszurással életveszélyesen megsebesítette. A szurkáló szabósegédet bezárlították a noviszadi ügyészség fogházába.

Dr. Klein Endre szülész és nőgyógyász rendelését új lakásán, Zrinjski trg 11. megkezdte. Fogad privát betegeket délelőtt fél 9—10-ig, délután fél 4—5-ig. Telefon 236.

— Új autóbuszjárat Noviszad és Petrovaradin-major között. Noviszadról jelentik: Noviszad és Petrovaradin-major között új autóbuszjárat indult meg, amely óránként közlekedik a megjelölt útvonalon. Noviszadról az autóbuszjárat a beltéri katólikus templomtól indul.

TELEFUNKEN L 666
hangszórók megérkeztek
MALLER BÉLA
okl. gépészmérnök Szubotica, Petrogradska ulica
TELEFON 35. 8971

— Bünel-árverés Szuboticán. E hó 25-ikén érdekes árverést tartanak a szubotici kerületi törvényszék fogházában. A felgyülemlett és már szükségtelenné vált bűnjeleket fogják a fogház helyiségében nyilvános árverésen eladni. Dobra kerülnek évek óta bűnjeleként őrzött fegyverek, bicskák, balták, fejszék, kapák, ásók, botok, valamint mindenféle ruhanemű és egyéb tárgyak, amelyek lopásokból vagy más bűncselekmények során bünelként a hatóság kezébe kerültek és a lefolytatott eljárások után többé azokra szükség nincs.

— A beiratkozások eredménye a belacrkvai főgimnáziumban. A belacrkvai főgimnáziumba eddig 333 tanuló iratkozott be. Az első osztályba 64, a másodikba 48, a harmadikba 38, a negyedikbe 52, az ötödikbe 53, a hatodikba 41, a hetedikbe 22 és a nyolcadik osztályba 22 tanuló iratkozott be.

POMPADOUR CREM
és az összes Pompadour készítmények töltő és expedáló állomása Pappné elölközése folytán
Mr. J. Richter, Subotica
Szt. Feréz gyógyszertár, Jelačićeva ul. 9, Telefon 581

— Újévi istentiszteletek a noviszadi zsidótemplomban. Noviszadról jelentik: A zsidó újév alkalmából a noviszadi zsidótemplomban pénteken és szombaton, szeptember hó 14-én és 15-én az esti istentisztelet hat órakor kezdődik. Újév két napján a reggeli istentiszteletek pontosan háromnegyed hét órakor kezdődnek.

— A csehszlovák bányamunkások bérmozgama. Máhrisch-Ostrauból jelentik: A bányamunkások gazdasági csoportjának vezetősége és az üzemi tanácsok kiküldöttei tanácskoztak a bányamunkások bérvételesei tárgyában. Brozszik szociáldemokrata képviselő jelentést tett a prágai és ostrauai tárgyalásairól. Miután a tárgyalások még folynak, a döntést elhalasztották.

— Szeptember végén meglindul a személyforgalom a Beograd—zagrebi párhuzamos vonalon. Beogradból jelentik: Az a hivatalos bizottság, amely a most elkészült Beograd—zagrebi párhuzamos vágányt vizsgálta felül, szerdán befejezte a működését és tapasztalatairól jelentést tett a közlekedésügyi miniszteriumnak. Az új vonalon az eddigi tervek szerint szeptember 26-ikán vagy 27-ikén már megindítják az első személyvonati szerelvényt.

— Szabadlábba helyezték a sztaribecseji dinármisztókat. Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék vádtanácsa szerdán szabadlábba helyezte Vlaskalics Milán és Sztójisin Milán sztaribecseji lakosokat, akiket ez év augusztusában, mint ismeretes, két dináros ércpénzek hamisítása miatt tartóztattak le. Az eljárást úgy Vlaskalics, mint Sztójisin ellen tovább folytatják.

— Új jegyző Novakanizsán. Becskerekéről jelentik: Novakanizsa község képviselőtestülete most cíttette meg a jegyzőválasztást. Jegyzővé nagy szótöbbséggel Sztójianovics Alekszandert választották meg.

— A németernjai tüzoltóegylet jubileuma. Becskerekéről jelentik: A németernjai tüzoltóegylet most ünnepelte meg fennállásának ötvenéves jubileumát. Az ünnepség fényes külsőségek között folyt le. Az ünnepség tábori misével kezdődött, amelyet Fábán Dénes esperes-plébános celebrált. Ezután következett a zászlószentelés, amelyet dr. Kovács István pápai prelátus, becskereki apátplébános végzett, szép beszéd kíséretében. A zászlóanyai tisztet Tábor Anna töltötte be. Fronievic Ferenc auzoltóegylet elnök mondott még beszédet, majd a zászlószögek beverése következett, utána pedig a németernjai tüzoltók és a vendégek vonultak el a zászló előtt. A zászlószentelési ünnepség után a bánáti tüzoltószövetség közgyűlést tartott és elnökké Weifert Györgyöt, a Narodna Banka volt kormányzóját választották meg. Délben nagy bankett volt, amelyen dr. Kovács István prelátus, Fronievic Ferenc tüzoltóegyleti elnök, Róth Nándor tanító és mások mondtak felkészöntőt.

Étvogytalanságnál, rossz gyomornál, bélrekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagcserezavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketénél a természetes »Ferenc József« keserűviz rendbehozza a gyomor és a belek működését és megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttorje megállapította, hogy a »Ferenc József« víz abszolút megbízható hashajtó. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

SPORT

Elmarad a Zagreb—Budapest válogatott mérkőzés

Budapestről jelentik: A magyar profiszövetség tanácsa — mint ismeretes — kimondta a bojkottot Jugoszlávia ellen. A bojkott gyakorlati megvalósítása az, hogy a szövetség nem terjeszti engedélyezés céljából az országos szövetség elé azokat a kérelmeket, amelyekben profiegyesületek jugoszláv csapatokkal való mérkőzésre kérnek engedélyt.

Ez a gyakorlat azonban tulajdonképpen teljes bojkottot jelent, mert hiszen a jugoszláv futballsporttal elsősorban a proficsapatok érintkeznek.

Budapesti sportkörök szerint nem kétséges, hogy az országos tanács, amely ennek a hétnek a folyamán tart ülést, magáévá teszi az Újpest és a próifitanács indítványát és hivatalosan is kimondja a jugoszláv bojkottot.

November elején kellene megtartani a Budapest—Zagreb városközi futballmérkőzést, amelyre azonban az ismeretes bojkottatózat folytán aligha kerülhet sor. A magyar futballsport vezetőinek felfogása ugyanis az, hogy a jugoszláv futballszövetség nem tud és nem is tudhat megfelelő garanciát adni a magyar csapatok beutazását illetően, mert ez a jugoszláv belügyminisztériumtól függ. Ilyen körülmények között nem lehetetlen, hogy Jugoszlávia bojkottálása igen hosszú ideig el fog tartani.

A magyar profiszövetség azzal a tervvel is foglalkozik, hogy

Románia ellen a közel jövőben hasonló bojkottot rendel el,

mert a román hatóságok szintén megnehezítik a magyar csapatok beutazását.

Szuboticán játszik a Ljubljana—Subotica válogatott mérkőzést

A szövetség jóváhagyta a vrbászi Dulcis és Amatőr fuzióját

Ismeretes, hogy szeptember 23-ikára tűzte ki a főszövetség a szövetségi serlegmérkőzések első fordulóját, amelyeken az alszövetségek válogatott csapatai mérkőznek egymással. A hónapok előtt megajtott sorsoláson Szubotica Ljubljanát kapta ellenfélül, mindeddig azonban ismeretlen volt az, hogy hol játszik le a mérkőzést.

Mint Zagrebból jelentik, a JNS. intézőbizottsága kedden este ülést tartott, ahol kijelölték a serlegmérkőzések helyeit. A főszövetség döntése szerint a Ljubljana—Subotica mérkőzést Szuboticán játszik le.

A JNS. döntése nagy meglepetést kelt Szuboti-

cán, ahol már évek óta nem játszottak mérkőzést a szövetség serlegéért. Ljubljana válogatott csapata egyébként sem játszott még a szubotici válogatottal, sőt eddig még egyetlen csapat sem járt Szuboticán a szlovén fővárosból. A 23-iki mérkőzés iránt már csak ezért is igen nagy érdeklődés nyilvánul meg a sportkörökben.

A főszövetség keddi ülésén tudomásul vette a novivrbászi Amatőr és Dulcis fuzióját

és jóváhagyta azt, hogy a fuzionált egyesület nevét Dulcisra változtassa. A vrbászi csapat tehát a jövőben Dulcis néven fog szerepelni.

A Ferencváros minden összeköttetést megszakított az Admirával. Budapestről jelentik: A vasárnapi Ferencváros—Admira mérkőzést Schirmer csehszlovákiai német bíró vezette, mindkét fél melegezésére. A mérkőző felek már előzően megállapodtak abban, hogy a vasárnap Budapesten megismétlődő mérkőzést ugyanannak a bírónak a vezetésére bízzák, mint aki az első meccset vezette. Ekkor Schirmer személyéről még nem volt szó, de nem lehet kétséges, hogy a megállapodás alapján neki kellett volna vezetnie a budapesti Ferencváros—Admira mérkőzést. Kedden

este az Admira vezetői közölték Szigeti Imrével, a Ferencváros elnökével, hogy a vasárnapi Ferencváros—Admira mérkőzés vezetését illetően Meisl Hugó már megállapodott egy svájci bírónal. Ezt a közlést Meisl is megerősítette. A Ferencváros vezetősége megdöbbenéssel vette tudomásul a megállapodás felborítását. Szigeti Imre az ügyben nyilatkozott is és kijelentette, hogy elfogadta ugyan a svájci bírót, de közölte Meisllal, hogy az Admirával minden összeköttetést megszakít. Meisl kijelentette, hogy igyekezzon fog az ügyet békésen elintézni.

FILM

Jobbágyok

Danisev regénye a Lika-Mozi új műsorán

A mult század Oroszországának jobbágyproblémáját dolgozta fel Danisev ebben a nagyon jó és nagyon valószínűleg megírt regényben. A jobbágy és különösen az orosz jobbágy, aki a hatvanas-hetvenes évek hosszú szériáin keresztül élt légmentesen elzárva a korlátoltság kínai fala mögött, valóban nem számított egész embernek és nem számított ellenfélnek abban az időben.

Az Ufa-gyár Jobbágyok című új filmje, amely a Lika-mozi új műsorát tölti be, az orosz parasztság levegőjét érzékíti meg egyszerű színészgárda, jó szcenárium és precíz, sokat átfogó és műanszokat is megmutató rendezés segítségével. A Jobbágyok voltaképpen történelmi film a mult századvég cári Oroszországának jellegzetes, élethű fotografiája, de emellett a kifünően megrajzolt típusok egész sorát és valóban izgalmas mindvégig érdekeltő, egészséges, limonádémentes szerelmi történetet is kapunk. A szcenárium utjai csak nagyon kevés helyen válnak el a regény realiztikus, kipróbált ösvényétől és talán ez is egyik titka annak, hogy a film ennyire sikerült. Alexej gróf t, aki Tatjánába, a jobbágy árvájába szerelmes, Harry Halm játssza, ki mindvégig a hálás szerep lehetőségét biztosan aknázza ki és a regényalak mondanivalóit szuggesztív megjelenítő erővel fordítja át a film néma nyelvére. Tatjánát, a jobbágy árvát Mona Maris, ez az érdekes arcú színész nő játssza. A szerep széles skáláit talán nem tudja egészen átfogni, mindamelllett sok ösztintén ható, mélyen emberi gesztusával rögtön megteremtí a kapcsolatot a nézőtérrel. A többi szerepeket Oskar Homolka, Heinrich George, Jutta Jol és Maria Reisenhofer, az Ufa kitünő színészgárdájának első garnitúrája játssza. (d.)

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

Buzával etetik az állatokat, mert a kukorica sokkal drágább Állandóan emelkednek a sertésárak — Drágul a hus és a zsír

Az idei kítűnő buzatermés és az annál rosszabb tengeritermés következtében a gabonaneműek árai egészen különösen alakultak és ennek megfelelően a sertésárak tekintetében is nagy eltolódás észlelhető.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa az árak alakulásáról kérdést intézett Korhec Gyula szuboticiai hentesáruhárhoz, akinek az egész Bácskában a legnagyobb vágóüzeme van. Korhec Gyula kérdéseinkre a következőket mondta:

— Körülbelül két hete állandóan és lehet mondani rohamosan emelkedik a sertés ára.

Két héttel ezelőtt prima hizott sertés ára 14—14.50 volt, addig most 18 dinár az elsőrendű hizott sertés kilója

élősúlyban. Hasonló áremelkedés tapasztalható az egyéb minőségű sertéseknél is, így a hussertés 12—13 dinárról 16-ra emelkedett, a félig hizott sertés pedig 16 és fél dinárba kerül élősúlyban. Ennek megfelelően természetesen a hus és a zsír is drágult és

a sertésilus 16—18 dinár helyett most 22—24 dinár, a zsír 27—28 dinár, a szalonna pedig, amely nemrégig még 22—24 dinárba került, most 28—30 dinár.

— Az áremelkedés oka a rendkívül magas tengeriárakra vezethető vissza, mert hiszen ma

a tengeri körülbelül hatvan dinárral drágább métermázsáért, mint a buza.

Az árak összehasonlítására nézzük meg a budapesti és noviszadi gabonátörsde jegyzéseit a múlt évben és most, akkor látjuk, hogy milyen aránytalan áreltolódások vannak a tengeri és a buza között.

— 1927. augusztus 31-ikén a buza ára Budapesten 30.45—31.75 volt, Noviszadon pedig ugyanakkor 297.50—300 dinárral jegyezték a buzát. A tengeri ára a múlt év augusztus végén Budapesten 24.75—25.25 pengő, Noviszadon pedig 200—202 dinár volt. Az idén augusztus 31-ikén a következők voltak a jegyzések: Budapesten: buza 26.35—27.35, tengeri 31.35—31.60, Noviszadon: buza 237.50—240, tengeri 300—302.50.

Szeptember 11-ikén a noviszadi tőzsde jegyzése újabb áresést mutat fel a buzánál, míg a tengeri ára lényegesen nem változott. Az utolsó jegyzés Noviszadon: buza 232.50—233, tengeri 295—297.50. Mindezekből látható, hogy

a buza ára a múlt évihez képest 60 dinárral olcsóbb, a tengeri viszont száz dinárral drágább métermázsánként.

Igy előállt az a helyzet, hogy egy métermázsza buza az utolsó noviszadi jegyzés szerint 62 dinárral drágább, mint egy métermázsza tengeri. Természetesen a külföldi relációban a helyzet ugyanaz, mint azt a budapesti tőzsde fentebb közölt jegyzései mutatják.

— A gabona ilyen áralakulása volt hatással a húsárakra is, mert a sertéshizlalásnál elsősorban a tengeri jött eddig figyelembe. A magas tengeriárak mellett azonban a hizlálók egészen a legutóbbi áremelkedésig nem találták meg a számításukat és nagy mennyiségben került piacra sovány vagy félig hizott sertés, mert a hizlálók kénytelenek voltak abbahagyni a hizlalást. A helyzet most némileg változott és pedig annyiban, hogy a jelenlegi árak mellett már ismét lehetségesnek látszik a hizlalás, annál is inkább, mert a hizlálók a gabonának fentebbi különös áralakulását felhasználva, egész egyszerűen áttértek a buzával való hizlalásra, minthogy a buza sokkal olcsóbb és sokkal nagyobb tépértékű, mint a tengeri.

Ma Szuboticián és az egész Bácskában csaknem mindenütt buzával hizlalják a sertéseket.

Sőt sok helyen a lovat is buzával etetik, mert jobban megtalálják a számításukat, mint a tengerinél, illetve a zabnál.

A jövő áralakulásokat természetesen előrelátni nem lehet, annál is kevésbé, mert a sertéspiac a bécsi és prágai vásár után igazodik, de épen abból a körülményből ítélve, hogy a hizlálás buzával és kevert eddelből a mai árak mellett már kifizetődő, — amennyire egyáltalán következtetni lehet. — valószínűnek látszik, hogy újabb nagyobb emelkedés nem következik be.

Gazdasági és hitelválság

A jó termés sem hozta meg a várt eredményt a gazdasági életben — A külföld mindjobban visszavonul a jugoszláv piactól — A noviszadi Hitelező Végylet akciója a preventív intézkedések megtétele érdekében

Noviszadról jelentik: Az idei gabonatermés rekordterményei joggal optimizmussal tölthették el a gazdasági köröket. Évtizedek óta nem volt az ideilhez hasonló nagy buzatermés és a kukoricát kivéve, más termények, mint a komló és szőlő, ha nem is igénynek rekordtermést, de egy minőségleg, mint mennyiségileg igen jónak ígérkeznek. Annál inkább meglepette a gazdasági köröket, hogy mindezek ellenére a gazdasági válság változatlanul nyomorító. A Hitelező Végylet a termésből eredő eredményeket és annak közvetlen kihatását a gazdasági életre a gyakorlatban ellenőrizte.

Heller Mihsa, a hitelező végylet igazgatója erről a kérdésről a következőket mondta a Bácsmegyei Napló munkatársának:

— Az idei rekordtermés joggal optimizmussal tölthette el a gazdákat, csak a gazdasági szakértők voltak véleménynyilvánításukban tartózkodóbbak, mert köztudomású, hogy a mezőgazdálkodás — egyoldalú agrárterelési viszonyainkra való tekintettel — buzatermés jövődelmekből szokták mezőgazdasági kiadásait: adót, háztartási költségeket fedezni, míg

tulajdonképpen és igazi hasznukat rendszerint a tengeritermés szokta megadni.

Hogy ez így szokott lenni bizonyítja, hogy akkor, amikor a buzatermés nem elégítette ki a gazdákat, ellenben a tengeritermés eredmények jók voltak, a buzatermés gyengesége nem változtatott a kereskedelmi mérlegen. Ez a körülmény a magángazdaságban sem hagyott nagyobb nyomokat, mert mezőgazdánk rendszerint csak annyi buzát szoktak elültetni, hogy annak hozadéka fedezhesse a mezőgazdaság közvetlen szükségleteit. Megfordítva ugyanez áll. Az idén buzában nagy termés volt és így annak ára kisebb, míg viszont a tengeritermés nem igérkezik a tavalyinál jobbnak és így az idei terméseredmények szintén mítssem változtattak a kereskedelmi mérleg egyensúlyán.

— A tavalyi katasztrófális terméseredmények következményeképpen

az idei buzatermés, tekintettel a jelentősen árcsökésre, és hogy elegendő volt arra, hogy befűtse a múlt évi hátralékos adókat, a legsürgősebb kamottfizetésekre és a legnélküszhettebb házi szükségletek beszerzésére tellett.

Ezzel szemben a tengeri termés hozadéka, amelynek tulajdonképpen azt a jövedelmet kellene hoznia, amely a befektetésekhez szükséges tőkét, a bevásárlásokhoz szükséges fedezetet és esetleges megtakarításokat adja, hogy ezek révén megélénkítse a gazdasági vérkeringést, az eddigi becsések szerint a tavalyi eredmény mögött van. Mindelhez hozzájárul a gazdáknak az a törekvése, hogy tekintettel a nagy takarmányínségre, az állatállományt erősen csökkentésék, mert a horribilis takarmányárak és a legelők állapota miatt nincs módjukban a jelenlegi állatállományukat továbbra is megtartani. Ennek természetes következményeképpen

megdrágulnak az élelmiszerek és a lakosság-nak kevesebb pénze jut a kereskedelmi és ipari cikkek beszerzésére.

Mindezek szerint meg kell állapítani, hogy a jó terméshez fűzött reménysek egyáltalában nem váltak valóra.

— Mindezek természetesen arra készítették a Hitelező Végyletet, amely a legközvetlenebb kapcsolatban van az eleven gazdasági élettel, hogy nagy aggodalommal figyelje ezeket az állapotokat. Sajnos meg kell állapítanunk, hogy

a hitelező és az adós egymásközti viszonyában semmiféle néven nevezendő, még csak szimptomatikus javulás sem észlelhető.

Ellenkezőleg, jóformán napról-napra érkeznek külföldről levelek és jelentések, amelyek szerint

a külföld mindjobban visszavonul a jugoszláv piactól, mert ott nagy veszteségeket szenvedett.

Ma már ott tartunk, hogy a gyárosok és nagykereskedők egy része nem akar a kereskedőinknek hitelt nyújtani és csak készpénz ellenében hajlandók árut eladni. Ez a körülmény, ha ez a megindult folyamat tovább tartana, megbénítaná az egész kereskedelmi életet, erősen megapaszítja az amugy is kismértékben rendelkezésre álló tőkét, miután a kiskereskedelem a jövőben is változatlanul kénytelen lesz a fogyasztóknak hitelt nyújtani.

— Igaz, hogy amikor a külföld az öt ért veszteségek miatt panaszodik, szubjektíve és egyoldalúan ítéli meg a helyzetet, mert a hiba nagymértékben abban is van, hogy

lelküismeretlen ügynökök boldog boldogtalanul a legprimitívabb óvintézkedések figyelmen kívül hagyásával hiteleztek és hiteleznek.

De nemcsak a külföldöt érte nagy veszteség, a helyi nagykereskedelem sem járt jobban. A Hitelező Végylet ugyan a maguk részéről preventív védekezéssel és rendszabályokkal minden lehető megtesznek, de ez sajnos mind édes-kevés ahhoz, hogy a kereskedelem szolidaritását és a külföld előtti jóhírnevét a kereskedelem számára biztosítsa. És bármennyire tragikus is a jósaat, meglevő kereskedelmünk egy tekintélyes része el fog tűnni, hogy a visszamaradottak fennmaradása biztosítva legyen.

— Mindezeket kivül

a hitelező és adós egymásközti viszonyában észlelhető bizalmatlanságot fokozza legszerencsétlenebb esőtörvényünk,

melyet az állandó politikai válságok miatt még mindig nem lehetett megváltoztatni és ez a körülmény kereskedelmünknek és iparunknak mérhetetlen károkat okoz. Ma az a helyzet, hogy nem az adós van a hitelezőnek kiszolgáltatója, hanem megfordítva a hitelező az adós közölte kedvének. Ezt az adósok igen jól tudják és kellően ki is használják. A hitelező kénytelen, ha nem akar mindent elveszíteni, minden csődönkívüli egyezséget, amit az adós kínál, elfogadni. Ez pedig groteszk és tarthatalan állapot, amelyen változtatni kell, mert különben teljesen megbénítja a hitelező és adós közötti viszonyt, nem csekély kárára az egész gazdasági életnek. Bizonyos azonban, hogy a jogszolgáltatás az utóbbi időben javult, de ez mind nem elegendő és lényeges javulást nem jelent. Áll ez különösen a fizetőképthelességek esetére. Kétféle fizetőképthelességi állapot van: az egyik, amelynél az adós készül a fizetőképthelesség bejelentésére, míg a másik, amikor minden erővel tartani akarja magát. Az első esetben a kereskedő elvonja a még meglevő aktívait a hitelező elől, a másik esetben az adós feléli a meglevő aktívait. Mindkét esetben a hitelező kárt szenved. A meglevő csőtörvény mellett a hitelező semmiféle védelemben nem részesül.

A hitelező ilyenformán kénytelen az önszolgálat (Selbsthilfe) eszközeihez nyulni,

amelyek módot fognak nyújtani nem teljes mértékben, de az eddigieknél hatásosabb védekezésre.

— Ebben az ügyben a noviszadi Hitelező Végylet a legközelebbi napokban ankétot fog egybehívni, amelyre az összes vajdasági érdekelt szakköröket meghívják. A Végylet a gazdasági helyzet megvitatásával kapcsolatban foglalkozni fog a csőtörvény reformjának kérdésével is és meg fogja vitatni, hogy milyen lépéseket kell a hitelezőknek megtenniük, hogy a hitelvédelem fokozható legyen. Amikor a gazdasági élet legfőbb kérdéseire szükségképpen hozzányulunk, kell, hogy megértésre találjunk mindazoknál, akik gazdasági helyzetünk megjavulását szemük előtt tartják.

MIUJSÁG ALLOYDBAN?

A szuboticei Lloyd közleményei

Rovatvezető: Dr. Pavlovics Milos titkár

Felhívjuk a Lloyd és a Felsőbácskai Gyárosok Szövetsége tagjainak figyelmét, hogy összes közérdekű és őket érdeklő közleményeinket ebben a rovatban tesszük közzé.

*

A Baja—szuboticei vasutvonal megnyitása. Kormányunk tárgyalásokat folytatott a magyar kormányval a Baja—szuboticei vasutvonal megnyitása tekintetében, amely tudvalevőleg 1918. óta zárva van. A tárgyalások — hír szerint — eredménnyel fejeződtek be és a vasúti vonalat állítólag jövő évi január elsején ismét átadják a forgalomnak.

A tarifabizottság ülése. A tarifabizottság folyó hó 17-ikén megtartandó ülésén meg fogja hallgatni a szállítási díjtételek kérdésében az összes érdekelt személyek és testületek véleményét. A Gyárosok Központi Szövetségétől vett értesítés szerint a söripar is óhajt bizonyos követeléseket támasztani a szállítási díjtételek tekintetében és ezért felkérjük a Felsőbácskai Gyárosok Szövetségének területén levő sörgyárakat, hogy a szállítási díjtételekre vonatkozó kívánásaitak mielőbb terjesszék be hozzánk, vagy pedig közvetlenül a Gyárosok Központi Szövetségéhez. A beérkező anyagot a Gyárosok Központi Szövetsége összegyűjtve vagy saját képviselője, vagy pedig a Sörgyárak Szövetségének valamely beogradi tagja útján fogja a tarifabizottság elé terjeszteni, aki annak egyúttal meg fogja adni a még esetleg szükséges felvilágosításokat is.

Vagonhiány a Vajdaságban. A vajdasági vagonhiányról már ismételten volt szó a napisajtóban, miért is a noviszdai kereskedelmi és iparkamara interveniált az államvasutak vezérigazgatóságánál abban az irányban, hogy a vajdasági exportőröknek a buza- és komló kivitel lehetővé tétele céljából idejében bocssának elegendő vagon rendelkezésre. Minthogy az írásbeli közbenjárás eredménytelen maradt, dr. Mirković Mijo, a noviszdai kereskedelmi és iparkamara titkára személyesen járt közbe a vasúti vezérigazgatóság forgalmi osztálya főnökénél. Az osztályfőnök elismerte, hogy valóban van hiány vagonokban és pedig azért, mert a rendkívül jó termés következtében az egész országból igen erős a kivitel. Az osztályfőnök kijelentése szerint a vasutigazgatóság nem rendelkezik elegendő számú mozdony felett sem. A buza- és komlóexportőrök érdekében a vasúti vezérigazgatóság elrendelte, hogy szükség esetén felhasználandók a kivitel céljaira a külföldi vasutak kocsijai is.

A kereskedelmi utazók igazolványai. A napilapokban elterjedt téves hírekkel szemben újból értesítjük t. tagjainkat, hogy a kereskedelmi utazók igazolványainak kiállítására egyedül az illetékes kereskedelmi és iparkamara jogosult, vagyis az a kereskedelmi és iparkamara, amelynek területén a kereskedelmi utazó üzletének székhelye van.

A munkabérek a brailai kikötőben. Brailai főkonzulatusunk jelentése szerint nem lett olcsóbb a brailai kikötőben a gabonaneműek kezelésével foglalkoztatott munkaerő az elmúlt évhez képest, mint azt ismételtelen jelentették. Sőt éppen ellenkezőleg: a munkabérek emelése várható, minthogy a kikötőmunkások elégedetlenek a jelenlegi munkabérekkel. A mostani munkabérek azért mégis olcsóbbak az 1925—1926. évekkel szemben, amikor a mi nagy gabonakivitelünk Brailán át bonyolódott le. Ezek a munkabéri viszonyok azonban nem érintik a mi kivitelünket, mert az uszályok útján történik, amelyekből az átrakást a gőzhajókba elevátorokkal eszközlik, az elevátorokkal való átrakás pedig most ugyanannyiba kerül, mint az azelőtti években, 700 leibe vagononként.

Új jugoszláv konzul Velencében. Sartofi Ahila tiszteletbeli velencei S. H. S. konzul lemondását a kormány elfogadta és Rava Giuliot gyarost nevezte ki utódjává.

A soluni III. nemzetközi nagyvásár megnyitásának elhalasztása. A soluni vásárt folyó hó 15-ikétől 30-ig kellett volna megtartani. Minthogy azonban az időközben megjelent görög parlamenti választások a szükséges előkészületek megtételét megnehezítették s részben lehetetlenné tették, a vásár csak folyó hó 30-ikán nyílik meg és október hó 15-ikén zárul. A vásár elhalasztása a görög földművelésügyi minisztérium egyenes kívánságára történt, mert a minisztérium az említett okokból veszélyeztetve látta annak sikerét.

Árukereslet bel- és külföldi cégek részéről. Ivaničević és társai szövődése Makarskából (Dalmácia) olyan vállalatokkal kíván érintkezésbe lépni, amelyek fehér kaolin előállításával foglalkoznak. Pintér és Lénárd maribori vasüzlete (Aleksandrova cesta 32—34) olyan hazai gyárak iránt érdeklődik, amelyek »Tirologlocken mit Angel« néven ismert szarvasmarhaesengőket gyártanak. — Kossányi István eszabolómezei- és malomkőgyára Budapest (VI. Csángó-uca 3.), olyan

Sikoly reszket a levegőben, Tatjana Danisev grófnő jobbágya grófi kedvesének étét félti...

LIFKA

Csütörtöktől—vasárnapig
Kimagasló ujdonsága
a szezonnak!

Jobbágyok

Peter Nevskog DANISEVI c. regénye
után a mu't sz zaubeli főurak káprázatos a dagságáról és az elnyomott jobbágyok szenvedéséről

Balalajka kísérettel

cégek iránt érdeklődik, amelyek darabos vagy apró fehér csillámot (kvarc) exportálnak 2, 2 1/2, 3—5 mm. nagyságban, elsősorban pedig olyan fajtájút, mely kissé kékes avagy sárgás. — A Societatea Anonima Romana »Fichet« Bucuresti — Piata Rosetti 8 — a lehetőséghez képest mintával felszerelt ajánlatok beküldését kéri öntvényeseknek — »Kieselguhr«-nak —

10—15 tonnás kocsikban franko Bukarestbe való szállítására. — La Chambre de commerce et d'industrie de Bucarest oly vállalatok címei iránt érdeklődik, melyek borkövet, bormeszet, száraz üledéket és cefrét állítanak elő. — Felkérjük az érdekelteket, hogy fentiek tekintetében a nevezett cégekkel közvetlenül lépjenek érintkezésbe.

Tíz millió dináros alapítvány mezőgazdasági célokra

A newyorki Columbia egyetem bánáti származású tanára a jugoszláv mezőgazdaság fejlesztéséért

Beogradból jelentik: Pupin Mihajló, a newyorki Columbia egyetem szerb származású tanára a napokban levelet intézett a földművelésügyi minisztériumhoz, amelyben arról ad hírt, hogy tíz millió dináros alapítványt tesz, amelynek kamatai a »Privrednik« szerb gazdasági társaság, a jugoszláv mezőgazdaság fellendítése és szülőhelyének, a bánáti Idvor községnek jutnak.

Pupinnak ez az alapítványa a szenzáció erejével hatott a főváros gazdasági köreibben, mert a tíz millió dinár kamatai jelentős összeget biztosítanak a hazai mezőgazdaság céljaira.

Pupin Mihajló 1857-ben született a bánáti Idvor községben. Még gyermekkorában kivándorolt Amerikába, ahol hosszú ideig mint gyári munkás kereste meg a kenyerét. A tehetséges fiatalember magánúton

végezte el a középiskolákat és az egyetemeket és aránylag fiatalon a leghíresebb amerikai főiskolának, a newyorki Columbia egyetemnek nyilvános rendes tanára lett. Pupin Mihály a Privrednik társaság munkájával Vujics Vil, a társaság titkára útján ismerkedett meg, aki hosszú időt töltött Amerikában a »Szloga« amerikai szerb egyesületnél, amelynek Pupin volt az elnöke. Az egyetemi tanár, aki számos az elektromechanika körébe vágó találmányával tette nevét híressé, mindig melegen érdeklődött a jugoszláviai helyzet iránt és nagy propagálója volt a jugoszláv eszmének.

A földművelésügyi minisztérium a nagyszámú alapítványt örömmel fogadta el és hír szerint ünnepélyes formában fognak érte köszönetet nyilvánítani az Amerikában szakadt híres szláv tudósok.

„Nem lehet keztyüs kézzel bánni az adózókkal“

A pénzügyminisztérium rendelete a vajdasági pénzügyigazgatósághoz

A vajdasági pénzügyigazgatóságok szerdán újabb körrendeletet kaptak a pénzügyminisztérium adóvégrehajtóigazgatóságától, amely a legszigorúbb adóvégrehajtásokat rendelt el. A pénzügyminisztérium ugyszólván minden héten küld a vajdasági pénzügyigazgatóságoknak hasonló szigorú hangú rendeletet és mindegyikben figyelmezteti a pénzügyigazgatókat, hogy az esetleges sikertelenségért, hanyagságért a pénzügyigazgatókat teszi felelőssé, a tisztviselőket viszont szigorúan megbünteti, áthelyezi vagy elbocsátja az állami szolgálatból. Természetes, hogy a tisztviselők a büntetéstől való félelmükben

a rendeleteket példátlan szigorúsággal hajtják végre és könyörtelenül lefoglalnak, elárvereznek mindent, hogy eleget tegyenek a szigorú miniszteri rendeleteknek.

A rendelet többek között a következőket tartalmazza:

»Amikor az állami költségvetés realizálásáról van szó, a tisztviselőktől a legteljesebb lelkiismeretet és szorgalmat követeli a pénzügyminisztérium, ezenkívül a lakosság megértését.

A tisztviselők nem hánhatnak keztyüs kézzel a hátralékos adófizetőkkel,

hanem a legerélyesebben el kell járniok minden esetben minden tekintet nélkül.»

A szuboticei pénzügyigazgatóság a rendeletet megküldte a végrehajtóközögeknek és ennek következtében kétségtelen, hogy az adóvégrehajtásokat még szigorúbban fogják vezetni.

Értesítésünk szerint a szuboticei adófizető polgárság ebben az évben állami adó, városi pótdadó, forgalmi adó, tartományi pótdadó és különböző más adónemek címén

több mint tízenötmillió dinárt fizetett be, úgyhogy az adófizetők már teljesen kimerültek.

Szabócs Szvetozár pénzügyigazgató, mint értesülünk, a napokban feliratot intézett a pénzügyminiszterhez, amelyben kifejtette, hogy

Szubotícán és a környéken még nem lehet megkezdni az adóvégrehajtásokat a megkövetelt szigorral,

mert a földbirtokosok még nem értesítették terményeiket és így a pénz még nem került forgalomba.

Legjobb hirdetési orgánium
a „BÁCSMEGYEI NAPLÓ“

Ujból megkezdte működését a Szloga temetkezési egyesület

Az új alapszabályok biztosítják az egyesület életképességét

A temetkezési egyesületek konjunkturájának elmúltával sorra összeomlottak az ilyen egyesületek, még azok legnagyobb része is, amelyek az alapszabályok keretei között működtek és semmiféle szabálytalanságot nem követtek el. Kiderült ugyanis, hogy az alapszabályokat felületesen és gondatlanul állították össze és az akkor illetékes belügyminisztérium az alapszabályokat jóváhagyta anélkül, hogy figyelembe vette volna az ilyen önszervezési alakulatok életképességének szempontjait.

Amikor a kereskedelemügyi minisztérium vette át a felügyeletet és ellenőrzést a temetkezési egyesületek fölött, az első dolga volt a régi alapszabályok érvénytelenítése, aminek az volt a következménye, hogy a temetkezési egyesületek beszüntették működésüket. Több egyesületet visszaélések miatt a hatóságok tiltottak be, mások viszont a felmerült nehézségek miatt önként határozták el, hogy likvidálnak.

A szibotcai Szloga, amely kifogástalanul töltötte be hivatását és eleget tett kötelezettségeinek mindaddig, amíg az általános válság fennakadást nem okozott, tagjai érdekeinek védelmére elhatározta, hogy olyan értelmű alapszabálymódosítást kér a kereskedelemügyi minisztériumtól, amely az önszervezés gondolatának megmentésével a további eredményes működést lehetővé teszi. Ez az egyesületnek teljes mértékben sikerült is. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy azok a tagok, akik 1928 február 20-ika előtt léptek be az egyesületbe, 20.000 dinárig terjedhető halálzási segélyt kaphassanak, egyébként a maximális segélyt 10.000 dinárban állapította meg. Ehhez képest a tagok fizetési kötelezettsége is kétféle: a régi tagok, valamint azok, akik valamely felszámolt egyesületnek voltak a tagjai, havi 108 dinárt, az újonnan belépő tagok havi 54 dinárt fizetnek. Ezen az alapon az egyesület újból megkezdte működését és tagállománya máris néhányszázra rug, de állandóan emelkedik, mert nyilvánvaló, hogy úgy a régi, mint az új tagok érdekei kellőképpen meg vannak védve. Amennyiben a tagok pontosan eleget tesznek fizetési kötelezettségüknek, a kifizetések is hasonló pontossággal fognak történni és minden remény megvan arra, hogy az egyesület egy-két éven belül régebbi esedékességeit is lebonyolítja.

Az újonnan belépő tagok az egyesület jegyzői hivatalában (Szudarevicsa u. 14.) jelentkezhetnek.

KÜLFÖLD

Országos Jelzálogintézet a magyar ipar számára. Budapesti jelentés szerint az Országos Jelzálogintézet, amely ipari hitelek nyújtásával fog foglalkozni, működését a napokban megkezdte. Az új magyar pénzügyintézet felhívta a magyar ipartelepek vezetőségét, hogy kérvényeiket mielőbb közvetlenül nyújtsák be, hogy a kért hitelek megszavazását mielőbb elintézhessék. Gazdasági körökben nagy optimizmussal néznek az új intézet működése elé és különösen kedvező benyomást keltett, hogy közvetítőket az igazgatóság kizár.

A nemzetközi cukorpiac helyzete. A cukorpiac helyzete az elmúlt hónapban igen keveset változott. Míg a hó elején a newyorki piacon emelkedő árak mellett kötöttek üzleteket, a hó vége felé az új európai jelentések következtében teljesen ellanyhult. Az európai produkció megbízható becslés szerint alig marad a múlt évi mögött. Míg az 1927-28-as kampányban 7.990.000 tonna volt az európai produkció, a jelenlegi becslés szerint az a jövő évben 7.981.000 tonna lesz. A cukorkonsum a múlt évben jelentősen emelkedett, az árak ezzel szemben a nagy készletek miatt továbbra is tartottak.

Az utódállamok adósságainak rendezése. Prágai jelentés szerint az utódállamok előzetes tárgyalásai olyan stádiumba jutottak, hogy a háború előtti adósságok rendezése még a hó második felében napirendre kerül. A konferencia színhelye Bécs vagy Prága lesz és annak időpontja a magyar kormány válaszára fog függeni, miután az még nem érkezett be. Elsősorban a papírjaradékok kérdését intézik el, azonkívül egyetemes állásfoglalást remélnék az aranyjaradékok ügyében is, amelyre vonatkozólag a jóvátételi bizottság már állást foglalt.

Nagyjelentőségű bankfuzió Amerikában. Newyorki jelentés szerint a legutóbbi napokban a »Continental National bank and Trust Co.« és az »Illinois Marchant Trust« fuzióját határozták el. A két chicagói nagybank fuziója október 1-én megtörténik és ezzel az új intézet alaptőkéje 150 millió dollár lesz. A két bank jelenleg 900 millió dollár betéttel rendelkezik, úgyhogy a fuzió után ez lesz Amerika második legnagyobb bankja. A fuzionáló bankok kölcsönkibocsátási üzleteit egy külön társaság fogja átvenni,

amelynek részvényei az anyaintézet birtokában maradnak.

Október elsején életbe lép az új litván vámtarifa. Varsói jelentés szerint az új litván vámtarifa ez év október elsején életbe lép. Az új vámtarifa legfontosabb intézkedése, hogy a vámtételek harminc százalékkal magasabbak az eddigiekénél. Az új tarifa nem vonatkozik azokra az államokra, amelyek Litvániával szerződéses viszonyban állanak.

A csehszlovák cukoripar és a kormány megegyezése. Prágai jelentés szerint a cukoripar kiküldöttjei megkezdtek tárgyalásaikat a kormány képviselőivel, úgyhogy kilátás van a cukorkonfliktus békés elintézésére. A csehszlovák cukoripar megfizetettai kijelentették, hogy a krízis megszüntetése érdekében minden lehetőséget megtesznek és az árcemeléstől is elállnak, ha a kormány beváltja ígéreteit és a cukoripart más uton kártalanítja.

Európai műselyemkonvenció és leszűlített műselyemiparok. A német műselyemipar nyilatkozata szerint az angol árpolitika a kontinens piacait egyelőre nem befolyásolja. Az újabb árleszállítások a német ipar számára nem bírnak jelentőséggel, minthogy az angol piacokra, egy korábbi megállapodás értelmében, a német műselyemipar nem exportálnak. Különben is az európai műselyemipar még ebben a hó-

napban közösen fog állást foglalni az angol árpolitikára vonatkozólag és ez alkalommal egy európai műselyemkonvenció létrehozását is tervezik. Elsősorban egységes árpolitikáról folytatnak majd tárgyalásokat a kontinens műselyemgyárai.

Eredménytelenül végződtek a Standard Oil Co. és a német festéktröszt tárgyalásai. Ludwigs-hafeni jelentés szerint a német festéktröszt vezetősége és a Standard Oil Co. elnöke között folytatott tárgyalások egyelőre nem vezettek eredményre. Az amerikai petroléumtársaság az I. G. Farbenindustrie olajpatentjait szándékozott átvenni, azonban a megegyezés nem jött létre. A festéktröszt hivatalos kommunikéban számol be a tárgyalásokról, amely szerint azok csak informatív jellegűek voltak.

Harmincöt államban hatvanezer munkást foglalkoztatnak a svéd gyufatröszt gyárai. A svéd gyufatröszt legújabb prospektusa szerint a vállalat harmincöt államban százötven gyufagyárat tart üzemben. A foglalkoztatott munkások száma meghaladja a hatvanezeret. Csak az utolsó évben sikerült a svéd konzernnek néhány nagy szerződés megkötése, elsősorban Franciaországgal, Magyarországgal és Esztor-szággal. Jelenleg is több új szerződés megkötése érdekében folynak a tárgyalások, úgyhogy a svéd tröszt ez évben is néhány államban átveszi a gyufaféltást.

Nincs az a jó, amit az adóval el ne rontanának

Novívbrasz, szeptember hó.

Eleven, lüktető élet lepi meg az idegent, aki a vrbaszi állomás taxi és autóbüszparkját megpillantja. Egy huszezer lakosu község, amely mindenképpen megérdemelt arra, hogy városnak nevezzék, mert gazdasági téren, de egyébként is tulszárnyalja a Vajdaság jó néhány városát.

A Péter király csatorna legélénkebb forgalmu hajóállomása Vrbasz, de a szerencsés vasuti összeköttetés is nagyban hozzájárul ahhoz a rohamos, bácskai szemmel nézve szinte amerikai stílusú fejlődéshez. A cukorgyár és a kendergyár két pompás külön kis város, de szemelláthatólag már nem sokáig, mert a gyors iramban folyó terjeszkedés első hullámai már-már elérik a kendergyárat és megszüntetik a távolságot a község és gyártelepei között. Magában a községben egyik iparvállalat a másik mellett, virágzónák látszó üzletek, a szép, fás, nyílegyenes uccák során, amelyek kilométeres hosszúságban futnak a kanálissal párhuzamosan.

Béke, felebaráti együttérzés és szeretet, jó mód, ernyedetlen szorgalom és kitartó munkakedv, ez volt Vrbasz eddig, újabban azonban kezd a jó mód eltűnődni, már az a csoda is megtörténik, hogy egyik-másik cég fizetési zavarokkal küzd. Pedig minden meg volna: a Bácska legjobb földje, nagy piac a környéken, akarat, tudás, ipari készség, de mit ér mind, ha egyre sújtóbb kegyetlenséggel csap le az adóbehaltsdok kegyelmet nem ismerő guillotinja.

Százezres adók alatt nyög Vrbasz és környéke-

nek közgazdasága, amit talán még ki is bírna a lakosság — módjával, de épen ott a bökkenő, hogy nincs irgalom és nincs haladék, fizetni kell azonnal, vagy megperdül a dob. Mostanában sűrűn pereg ez a népszerűtlen instrumentum és modern butorokhoz, angol bőrgarnitúrákhoz, zongorához és eredeti Pehánképekhez juttatja a községi kézbesítőket, a rendőröket, hivatalosolgákat, vasuti altiszteket és hasonló, mindenképpen kifogástalan, de ilyenekről még álmodni sem merészkedő egyszerű emberek.

A vrbaszi adóárveréseken csupán ezek a kisexistenciák licitálnak, mert a gazda, az iparos vagy a kereskedő már csak kollegialitásból sem megy el, nem tudhatja, mikor muzsikál neki is a dob, így hát 25—30 dinárért angol klubfőtőjben hancurozik a váltóór vagy az utkaparó pendeles kisfia és kereszthuro rövid zongorán kalimpálja a »Boci-boci« ouvertürjét az irnokné nagysága.

Az árveréseken csak az ingóságoknak van keletjük, a befolyt összeg pedig alig fedezi a költségeket, pedig egy kis türelemmel ki lehetne termelni a pontosság aranyrózsáját. A vrbaszi nép nem szeret adósa lenni senkinek, se adóhivatalnak, se másnak, csak-hogy a kabátujjából még sem rázhatja ki a 8—10 esztendőes vagyonadó-hátralékokat.

A Bácska szíve Vrbasz és környéke, de ez a szív egyre halkabban ver, egyre szorosobban markolja egy körülhetetlen, fagyos kéz: a kincstár-é, amely ritkán ad, de mindig kapni akar.

—1—

Hatmillió zárszámadási feleslege van Noviszadnak

A város aktívái 109 milliót, tartozásai 22 milliót tesznek ki

Noviszadról jelentik: Noviszad város törvényhatósági bizottsága legközelebbi közgyűlésén tárgyalni fogja az 1927. évi zárszámadást és a város vagyoni helyzetét feltüntető leltárt. Noviszad városa 1918 óta nem készített pontos leltárt és így különös érdeklődésre tarthat számot a most elkészült leltár, amely betekintést enged a város vagyoni helyzetébe. A város leltára szerint Noviszadnak a városon kívül 5.467 hold és 887 négyzetöl földterülete van, amelynek 1927. év végén 33.971.034.37 dinár értéke volt és ez a földterület jövedelmezett a városnak 1927-ben 774.673.71 dinárt.

Az épületek, amelyek földterületekkel vannak összekapcsolva, 556.969 dinárral szerepelnek a leltárban, úgy hogy a város földterületei végösszegeben 39.528.003.37 dinárt érnek.

A város belterületén az ingatlanok 19.853.130 dinárt érnek és azok 487.976.99 dinárt jövedelmeznek. Az ingatlanok tehát összesen 59.381.133.37 dinárt érnek és 262.650.70 dinárt jövedelmeznek.

Az irodai felszereléseket, butorokat és kellékeket 1.243.559.52 dinárra becsülik. A városi üzemek és vállalatok 7.443.735.82 dinárt, a hasznos jogok (vadászati és halászati) 2.643.750 dinárt, a cselekvő pénztőkék 38.649.805.16 dinárt tesznek ki és az utóbbiak 1927-ben 1.044.516.75 dinárt jövedelmeztek.

A város összes vagyonát tehát 109.361.983.87 dinárra becsülik.

Ezzel szemben a város jelzálog és más tartozásai 13.633.668.58 dinárt tesznek ki, hátralékos kiadások 8.544.449.24 dinárt, vagyis a szenvedővagon össze-

sen 22.188.117.82, amely összeg levonva a város cselekvő vagyonából, eredményezi a 87.173.866.05 dinárt kitevő tiszta vagyont.

Az 1927. évi zárszámadás adatai szerint a város 2.124.315.76 dinár felesleget ért el, amelyhez az 1925. évben elért 783.516.81 dinár és 1926-ban elért 2.994.019.54 dinár zárszámadási felesleggel együtt, a város 1927. év végéig 5.901.852.11 dinár zárszámadási felesleggel rendelkezik.

Ebből a városi tanács a közgyűlés felhatalmazása alapján árvízkiadások számlájára 72.73 dinárt, vágóhídi üzemhitelének emelésére 16.000 dinárt, a sétatérto feltöltésére 350.000 dinárt, a szállási posta építésére 40.000 dinárt, a pirosi-uti telepek építésére 320.000 dinárt fordított, a városi takaréokban elhelyezett 1.870.000 dinárt, úgyhogy az 5.901.052.11 dinár zárszámadási feleslegből még 3.895.423.68 dinár felhasználatlan felesleg van.

Dr. Borota Braniszláv polgármester terve szerint ezt a 3.800.000 dinárt a város az ármentesítő társulatnak fogja kölcsön adni és ha az összeg visszatérül, emelni fogja a város már meglévő három milliós színházépítési alapját, úgyhogy, amikor a színház elkészül, a város 7 millió dinár színházi alappal rendelkezik, amellyel meg lehetne csinálni a tervbevetett tízmillió színházat.

A legközelebbi közgyűlés fog a város 3.895.423.68 dináros zárszámadási feleslegmaradványa felett rendelkezni és határozni afelől, hogy ezt az összeget a polgármester terve szerint használják-e fel, vagy pedig a pótdadó csökkentésére fordítsák.

TÁRCA

A fehér asszony

Irtá: Peterdy Sándor

Akárhányszor arra vitt az utam, a török fiatalembert mindig ott láttam a bolt ablakában. Maga alá szedett lábakkal ült a szőnyegekkel borított földön és szorgalmasan dolgozott.

Egyszer valami dolgom akadt a kereskedésben. — Kiegygett a porzaszönyөгem, szeretném kijavíttatni, ha lehet, — mondtam a kereskedőnek.

— Itt van Haszán, ő hamarosan megcsinálja. Ezzel a kereskedő az ablakban ülő törökre mutatott.

— Haszánnak hívják? Igazi török?
— Igen; a múlt évben hoztam magammal Konstantinápolyból. Valódi művész. Csodálatos ügyes és izléses.

Most már érdeklődéssel néztem a törököt. Barna arcboríték színét még fakóbbá tette a bő sárga burnusz, amely testét fődte.

— Szegény ember, sajnálom — szoltam a kereskedőhöz. — Rettenetes sorsa van.
— Ugyan! Miért?

— No már engedjen meg; napról-napra itt ülni a kirakában, összegörnyedve dolgozni és egy lépéssel odébb a lüktető élet.

— Haszánt nem izgatja. Ő így megelégedett, a hogy él.
Közelebb mentem a törökhöz.

— Haszán, — szoltam hozzá — egy szőnyeget hozok ide kijavítás végett. Kérem, jól csinálja meg. Haszán mosolyogva nézett reám, megbíccentette fejét.

Kivettem a cigarettatárcámat és megkínáltam. Haszán kiemelt belőle egy cigarettát, kezét a köszönét jelölül homlokához emelte, aztán ismét munkához látott.

— Haszánál úgy látom, az idő pénz, — jegyeztem meg.
— Nagyon sokat keres — szolt a kereskedő.

— Ne mondja! és mire költi?
— Nem tudom! — felelte a kereskedő vállat vonva. — Semmi közöm hozzá.

Ezentúl Haszánra mindig úgy néztem, mint egy titokzatos emberre. Lehet, gondoltam magamban, hogy Haszán zsugori, fősvény, aki élére rakja a garasokat, de ezt a feltevésemet megcáfolni látszott az, hogy Haszánnak szép aranylánc, aranyórája volt, sőt egy alkalommal drága cigarettatárcát is láttam nála.

Többször megtörődtem az üzletben, beszélgettem is a törökkel, aki már mint ismerőst üdvözölt, de nem sikerült soha bármit is megtudnom.

Valamelyik este a fasorban sétálgattam. A máskor csendes, elhagyatott vidéket akkor a sok kocsis zörgése,

se, a gögösen túlkölkő autók robogása verte fel. Csakhamar megtudtam az okát: az egyik villában estély volt, odacsődült a vendégek díszes serege. A kíváncsiak összeverődtek a villa bejáratánál, hogy megbámulják a kocsikból kilibbenő, drága ruhákba öltözött finom hölgyeket. Egy pillanatra én is megálltam és ekkor a tömegben ismerős arcot láttam meg. Haszán volt. Melléje mentem. Nem vett észre. Senkivel se törődött, nyugodtan nézett maga elé, de ha egy hölgy lépettet el mellette, szemét tágra meresztette és láttam, hogy egész arca elváltozik. Majd elnyelte a nőket tekintetével. Orrcimpái remegni kezdettek, mint a némes zsákmányt szimatoló vadnak. Csillogó tekintete végigkuszott a nőknél, a fejükön meg-meglíbbenő hajdísztől, a kivillanó méztelen vállaktól egészen a cipőjük sarkáig.

— Jó estét, Haszán — köszöntöttem egy kis idő múlva a törököt.

Haszán összeerezent.
— Jó estét, úram.
— Szép asszonyok, mi?

— Nagyon szépek, gyönyörűek! — lelkesedett Haszán és tekintete odavillant a villára.

Elváltunk.
— Hja, nevettem magamban — ez a fiataltság. Minden, ami asszonyi szépség, fellekesíti.

Ismét jó ideig nem találkoztam a fiatal törökkel. Egyszer egy vasárnap délután felvetődtem egy mulatságra, ahol valamelyik leányegyesület valami jó-tékonyoclu bazárt rendezett. A folyosón, a nagyteremben vidám leánysereg kalózkodott, kedves, pajkos erőszakoskodással zsarolta a kiszemelt áldozatokat és ha sikerült káprécsni egy kis adományt, hálás mosoly, kacagó tekintet volt a jutalom. Ahol a legtöbb leány éserkészkedett: megláttam Haszánt. Alig ismertem rá. Választékosan, gondosan volt öltözködve: kezében vékony, ezüstnyelű pálcikát tartott.

— Már megint ez a Haszán! — töprengtem magamban. — Ez a fiu határozottan izgat! Egyszer már mégis végére járok a dolognak.

Nem tévesztettem őt szem elől. Észrevétlen, de mindig a nyomában voltam.

A ruhatárban, amikor már finom felöltőt magára vette és ki akart lépni az uccára, ráköszöntöttem.

— Hohó! Haszán... bizony alig ismerem meg... Haszán elvörösödött, zavart lett.

— Jó estét kívánok, — felelte látyolozott, bizonytalan hangon.

— Fenn volt a mulatságon? — kérdeztem.
— Igen... önnan jövök...
Azzal kutatva nézett reám.

— Mondja uram, — szolt és látszott rajta, hogy nehezen keresi a szavakat — mit gondol felőlem?
— En? Miért?

— Hogy így... ebben a ruhában...
— Azt, hogy nagyon csinos fiatalember...
Haszán arcán egy pillanatra elégedett mosoly röppent át. Látszott rajta, hogy megjegyzésem jól

esett neki. De azután ismét aggodalmaskodva szolt:
— Köszönöm, de... nem ezt... nem ezért... Hanem, hogy mit gondol, miért...
Elakadt.

— Hogy maga kiöltözködik? Ebben, azt hiszem, nincs semmi. Jól teszi.

— Haszán csóválta fejét. Elhallgattunk. Egyszerre csak hozzám fordult.

— Mondja csak uram... nem látogatna meg engem a lakásomon?

— Minek?
— Szeretnék önnel beszélni...
— Ha éppen akarja, szívesen...
— Nem messze lakom...
Meggyorsítottuk lépéseinket és csakhamar odaértünk.

Haszán a második emeleten lakott. A kis szobában semmi különösét nem láttam. Olyan volt, mint bármelyik hónapos szoba.

— Tessék helyet foglalni.
Leültem. Haszán levetette felöltőjét, azután a jól ismert, kissé már foszladozó, sárga burnuszba bujt, majd helyet foglalt velem szemben.

Kissé gondolkozott. Nem tudta, hogy kezdje el. Hirtelen felállt, az ablak mellett álló nagy, vassal pántolt ládához lépett, azt feemete, azután himzésciket, takarókat, párnákat, ruhadarabokat vett ki belőle.

— Nézze uram...
A bámulat, az elragadtatás felkiáltását nem tudtam elnyomni.

— Gyönyörű! — kiáltottam elragadtatással. — Kinek csinálta ezeket, Haszán?

— A feleségemnek, — szolt felcsengő, szinte uljongó diadalmas hangon.

— A feleségének? hát van?
— Még nincs uram.
— Menyasszony?
— Még az sincs... azt sem tudom, ki lesz... nem választottam... Még nem lehet...
Kérdőleg néztem a törökre. Szomoruan mosolyogva folytatta:

— Még nem választhattam... Haszán még nem elég gazdag... még nem ur, csak szolga, a kirakában ül, másnak dolgozik, aki fizeti. Finom urinó a szemébe nevetne, ha szerelemről, házasságról beszélne neki, mint ahogy egyszer már egy gunyosan végignézett, már kinevetett...
Haszán kiegyenesedett és dacosan, ökölbe szorított kézzel ütött az asztalra.

Pedig nekem finom urihölgy kell feleségnek... Haszán szinte lázban beszélt.

— És lesz is ilyen feleségem! Dolgozom sokat, dolgozom, de már van pénzem, lesz, még több lesz... akkor keresek egy fehér asszonyt... aki az enyém lesz... Ért most már engem, uram?

Megértettem. Haszán még sokáig beszélt, forrón, lelkesedéssel és minden szavából kiesengett a vágy, a szomjuság, a szép, a kívánatos fehér asszony után...

Hajfestés valódi francia **50 dinár** a párisi és bécsi **V. Bulajic** **Subotica** Aleksandrova 15 Prokesc-palota

FIGYELEM!
Az utazó-közönség figyelmébe tisztelttel felhívom mosolygott, kelje-e a kiutazására és szállására, mely Starobrodjén a vasuti állomással szemben van. A Mito-féle „Hotel Vojvodina” nevezetes arról, hogy tisztaság, kényelmesség és olcsó utazóknak kedvezmény! Reggeli, ebéd, vacsora és szoba csak 55 dinár. — A szálloda minden szobával és központi fűtéssel van ellátva. Pontos kis igazolás. Beszélünk szerbül, magyarul és németül. — Az utazó-közönség zivarságát megkönnyíti. — Az utazó-közönség zivarságát megkönnyíti. — Az utazó-közönség zivarságát megkönnyíti.

Legelősebben ajánl buzapácoláshoz elsőrendű olasz **kékkövet** kicsinyben és nagyban **Schäffer Róza** Subotica, főpostával szemben. Telefon 573

Gőzmalom 1 1/2 vagonos, jóménetű, vám- és kereskedelmi gőzmalom a Tisza folyó és vasutillom mellett, más vájalat miatt **clad) és azonnal átvehető** Cim a kiadóban

Borotvák, ollók különleges „Cetri Leca” gyártmányok **Molnár István** működőhelyén kaphatók **Subotica, Bene Sudarevičeva ul. 26**

Rőfös- és divatáru részletfizetésre!
Alacsony gyári árak, hosszú részletfizetési idő!
» ELITA «
Gyári lerakat: **Novisad, Dunavska ulica 10 * Subotica, P. Dobanovački ul. 3** Képviselő:
Férfi és női szövetek, vásznak, zefírek, mindenfajta francia és svájci selymek, takarók, szőnyegek, függönyök, sztórok és más, legelső angol, cseh és hazai gyárakból származó cikkek legnagyobb választékban
Felkérjük a város és környék tisztelt vevőközönségét, hogy levelezőlapon hívja meg ügynökünket, aki dusan felszerelt kollekciójával házhöz megy
A képviselő címe:
Haasz Fülöp, Subotica, Paja Dobanovački ul. 3

Sirkő gránitból és márványból a leggyorsabbtól a legdrágábbig versenyképes árban
Virágh Cyula kőfaragónál kapható **TOPOLA** (05)

Virágai gyönyörűen fejlődnek és pompásan virulnak ha **Kanipos** növényteljesítővel neveljük őket. **Ára 12.50 és 42.- Din.**
Szorgalmasan **TÖJÖK** aprószárnyasok nevelésére, hízalására és baromfitbetegségek ellen utóelőrehatóan a **KOKO** baromfifipon. **Ára 10.-, 40.- és 115.- Din.**

Elsőrendű **tisztított diót** kg.-ként 28 dinárért nagyban és kicsinyben szállít **Schäffer Róza** **Subotica** Főpostával szemben **Tel. 573** 9162 **Postán utánvétellel**

Buzaörlést és tengeridarálást előnyösen végez **J. Vujković i Drug, Subotica. Tel. 669** Ortelteknek a gabona elszállítására és az örlőmenő hazaszállítására kocsis rendelkezésre áll

NYILT-TÉR

Hálás köszönetünket fejezzük ki ezuton is mind-
azoknak, akik felejthetetlen családtagunk **Dr. Vojnić-
Tunić Stjepan** halála alkalmával részvétnyilatkoza-
tukkal és szives megjelenésükkel a temetésen fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

Subotica, 1928. szeptember hó.

9401

Obit elj Vojnić-Tunić

OPŠTINSKO POGLAVARSTVO ALIBUNAR.

Broj 1900/1928.

Oglas

Na osnovu rešenja opštinskog odbora u Alibunaru broj: sk. 83/928. rešeno je, da se izda u rad zaključenje zaostali glavni poredkih knjiga i to:

1. 12 komd. (B. tabele) glavne knjige drž. poreza od 1917—1928 god. svaka knjiga sadrži po 2000 stavke.
 2. 13 komd. glavne knjige vojno oprosne fakse od 1916—1928 god. svaka knjiga sadrži po 100 stavke.
 3. 8 komd. glavni knjiga poreza na poslovni promet od 1921—1928 god. svaka knjiga sadrži 160 stavke.
 4. 2 komd. glavne knjige na poslovni promet za 1920—1921 god. svaka knjiga sadrži 160 stavke.
 5. 5 komd. registra invalidskog poreza od 1924—1928 god. svaki registar sadrži 1800—2000 stavke.
 6. 2 komd. registra bolničkog prireza za 1924—1925 god. svaki registar sadrži 1800—2000 stavke.
 7. 4 komd. registra vojno komorskog prireza za 1925—1928 god. svaki registar sadrži 1800—2000 stavke.
 8. 1 glavna knjiga drumarine sa registrom za 1927 god. 1 glavna knjiga županijskog prireza sa registrom za 1927 god. 1 glavna knjiga oblasnog prireza sa registrom za 1928 god. svaka knjiga i registar sadrži 1800—2000 stavke.
 9. 7 komd. glavne knjige opštinskog prireza od 1922—1928 god. svaka glavna knjiga sadrži 1800—2000 stavke.
- Knjige imaju se zaključiti i overene predati opštini. Ponude treba propisno taksirati i poslati opštini.

skom poglavartsvu u Alibunaru do 25 septembra 1928 god.

Bližnja obaveštenja mogu se dobiti svakog radnog dana pre podne od 8—12 časova i po podne od 2—6 časova u kancelariji opštinskog beležnika.

U Alibunaru, 10. septembra 1928 god.

*Nečistljiv potpis
beležnik.*

9416

Felhivás

Ujból közzé teszem, hogy Verbászi Imre és neje moli korcsmaüzletét átveszem. Felhivom hitelezőiket, hogy követeléseiket nálam legkésőbb 1928 szeptember 12-ig bejelentsek, különben nem vehetem őket figyelembe.

9413

Galicz György, Mol.

Ertesitem a nagyérdemű közönséget és barátaimat, hogy a

Korzó-kávéházat újra megnyitottam

Kérem b. támogatásukat.

Tisztelettel

Franjo Fillinger

9440

BIZTOS EXISTENCIA

Nyugalmasított, valamint alkalmazásban levő tisztviselők, akik összeköttetéssel rendelkeznek, fix javadalmasítás mellett alkalmazást nyernek a biztosítás minden ágával foglalkozó előkelő biztosítótársaság vezérigénységénél.

Ajánlatok Novisad, postafiók 123 alá keretnek.

ÉPÜLET MÉRTLAJOS

BUTOR
PORTÁL

asztalos

műhelyében művészi kivitelben és előnyös feltételek mellett kapható. Subotica, Jugovica ulica 13

Iskolatáskák vászonzó... **25 din.**
valódi bőrből **80 din.**

Iskolamappák és aktatáskák valódi tehénbőrből... **90 din.**

Utazó-bőröndök és legmodernebb női ridikülökből óriási választék olcsó, leszállított árak mellett

Schlager Henrik bőrnő és bőrarspecialistánál

Subotica, Aleksandrova ul. 1

A jelenkor legelőkeltebb arcápolója!

Szeplőt, májfoltot, pattanást tökéletesen gyógyít.

Arcbőrét bámulatos széppé varázsolja.

Figyelmeztetünk mindenkit, hogy a valódi csak az elanti cégeknél szerezhető be!

Creme Agnes

Megrendelhető:

Breča Marer parfümeria, Novi Sad, Fehér gyógyszer, Topali, Fehér drogeria, Sombor, Gavanski Nenad, Siborjan, Gonda drogeria, B. Topola, Herzi drogeria, Subotica, Héi man cur, Pačić, Kozme (Kai) izba, Stari-Beč, Kralja Pavšić, S. Kaniža, Kapornyi Ilés, S. oravec, Milovan Titó, Nova-Kaniža, Paul Théis, Novi-Vibav, Rudolf Cser egy drogeria, B. Palánka, Riz, Anta, Horgov, Sevan Art, kula, Stevan Raduović, Bela-Grkva, Lili Károly, Mai-Idor, Schenberger Árpád, V. Klinda, Schesinger Bela, Osijek, Zoltán Papp, Felice 2593

Malom- és géptulajdonosok figyelmébe!

24 órában át csak 3—4 dinár

üzemköltsége van létezőként ha motorjait a legújabb találmányu, teljesen kátránymentes generátorral szereli fel

Méretezésekkel, rajzokkal és részletes ajánlatokkal szolgál

KLADÉK KÁROLY

Subotica, Frankopanska ulica 24

A FÉRFI, A NŐ
ÉS A FILM
LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

Az előadás után az uccán épolyan magától értetődő természetességgel folytatódott minden. Bekanyarodtak az első sötét mellékucába és még mielőtt egyikük is megszólalt volna, Dér Gézt mintegy a páholybeli jelenet folytatásaképpen belekarolt a lányba.

— Mit csinál? — kérdezte a csodálkozás rebbenésével Lili.

— Viszem haza az asszonyomat! — felelte tréfásan a fiu, így akarván leplezni az izgalmat, amely mindkettőjüket fütötte, de nem engedte el a lány karját.

— Haza, csakhogy anyáékhoz! — vette át a tréfás hangot kacagva Főti Lili.

Ezzel a nevetéssel aztán már fel is oldódott a szokatlan helyzet izgalmá és most már egymásba karolva, egymáshoz simulva úgy mentek tovább az esti uccán, mint régi szerelmeseik, akik már megszokták, hogy egymáshoz fonódva járnak idegenek előtt.

A hegyek felől friss tavaszi illatokat hozott az esti szellő és Dér Géza kissé rekedten szólalt meg:

— Milyen kár, hogy mi csak lopva találkozhatunk, Lili, és nem lehetünk együtt gyakrabban...

— Talán így szebb és érdekesebb! — tört ki a lányból az örök szomjuság a kalandok után.

Dér Géza mosolygott:

— A titkos találkozások szépek, különösen a filmen.

— Akkor mi egy filmet játszunk nevetett a lány.

— Igen, egy filmet, amelyet azonban a maga édesapja rendez.

— Az apám, mint filmrendező! — tört ki a

nevetés Liliből. — Dr. Főti Mihály ügyvéd ur, mint filmrendező, vagy inkább a kérelhetetlen apa szerepében!

— Csak tudnám, mért ilyen kérelhetetlen? — Nem szereti az újságírókat és félt engem.

Meg aztán, hiszen tudja, férjhez akar adni... — mondta most már komolyan a lány.

— Még mindig dr. Ráth?

— Igen, ma megint nagy jelenet volt otthon.

Kijelentettem, hogy nem megyek a kopaszodó orvoshoz feleségül és egyáltalán nem megyek férjhez.

— Mért akarják magát Lili tizenhétéves korában férjhezadni?

— Mert féltenek. Ez a féltés már beteges tünet szüleimnél. Valósággal rabságban tartanak, ha csak tőlük függne. Féltenek, mert filmszínésznő akarok lenni és ennek akarják elejét venni egy jó polgári házassággal. A maga társaságától is azért tiltottak el, mert attól félnek, hogy elősegíti a terveimet.

— És ha elősegíteném?

— Ezt maga már sokszor mondta Géza. De hogyan volna ez lehetséges?

Az újságíró még szorosabban fonta át a lány karját és izgalom remegett a hangjában, amikor válaszolt:

— Elvinném magát innen. Kivinném a világba, az érvényesülés útjára. Megszabadítanám a kisváros bilincseitől és a szülei önkényétől.

Főti Lili dermedten hallgatta, de belsejében valami felujjongott. Hányszor gondolt már erre álmában éjszakákon, a lányszoba kényelmes bőrtónében ő is. Hányszor képzelte el Dér Gézát, mint szabaditót... Oh, nem is tulságos romantikusan, inkább realisan. Az újságíró, aki utat nyit a vidéki lánynak, a művészi érvényesülés felé... És most a férfi szavakba öntötte titkos álmaif... Hogyan történt ez?... Ő vezette volna bizalmas beszélgetéseik zavaros labirintusain keresztül idáig az újságíró?...

Egészen belesimult Dér Géza karjaiba és mélyen a szemébe nézett, mintha a gondolatait fürkészné. Kicsit kacérnak és olyan ígérettel a hangjában, mintha máris egészen a férfira bizná sorását.

A férfi szemei furcsa tüzből égtek.

— Magától függ Lili minden. Én boldog leszek azon a napon, amikor azt fogja mondani:

»Magára bízom a sorsomat, gyereink innen!« Talán nem is vagyok egészen önzetlen barát, amikor felajánlom segítségemet. Én is szabadulni szeretnék ebből a kisvárosból, ahol az álmos tanyaság letör minden szárnyaló vágyat és akaratot. Idesodott a vak véletlen Kővárra és úgy érzem magam, mint ha szűk börtöncellába kerültem volna. Nekem is más ambícióim vannak, mint egy vidéki redakcióban írni szürke apróságokat még nem értő embereknek. Csakhogy én fáradt vagyok akarni... Nem póz ez, hanem szomorú valóság... Fialat vagyok, de a lövészárokban töltött évek megtörték az energiámat. Magam már nem tudok akarni... Szükségem van valakire, aki helyettem is akarjon... Egyedül nehezen indulnék el új küzdelmekbe, de magával szivesen lgy mi ketten kölcsönösen segíthetnénk egymáson...

Lili melegen megszorította a férfi kezét.

— Tudom, hogy maga jóbarátom, Géza, talán az egyetlen őszinte barátom. Mi nem arra születünk, hogy itt öregedjünk meg, beleförödve sorsunkba, mint annyian mások. Olyan kilátástalannak láttam még néhány órával előbb a jövőt és most maga bizalmat öntött belém... Talán hamarosan elkövetkezik az a nap, amikor eljövök magához és megkérem, hogy vigyen magával...

Most már egymásra bízták sorsukat és szinte természetes volt, hogy karöltve járnak az uccán. Azon sem csodálkoztak volna, ha a lány, már nem haza ment volna a szüleihez, hanem új otthon felé indult volna, az újságíró lakására. De lábaik mechanikusan vitték őket a megszokott uton, holott az érzéseik és gondolataik már egészen más utakon kaladoztak. A józan lábak azonban a megszokott uccákat rótták és egyszerre csak arra eszméltek, hogy Főtiék háza előtt vannak. A nagy sárga családi ház, mint a polgári józanság szimbóluma meredt eléjük és még kijózanítóbb volt a kapu mellett csillogó aranybetűs tábla: »Dr. Főti Mihály ügyvéd.«

(Folyt. köv.)

J. Andriska

műszaki üzlete, SUBOTICA, Jelačićeva ul. 9. Allandó raktár elsőrendű gyártmányu kerékpárakban, kedvező fizetési feltételek. Egyedüli lerakat „PIRELLI“ olaszgumó gumikból Minden e szakmába vágó javításokat szakszerűen végez

Szabadalmazott jégszekrényeket

40% jégmegtakarítással gyárt

Braća Goldner többszörösen kitüntetett jégszekrénygyára Szubotica, Jugovića ulica 20

Kérjen árjegyzéket!

Képviselőket

keresünk minden helyre (nagyobb falukba is) **Jó kereset.** — Egy dináros bélyeggel ellátott ajánlatok „**BIOKEMIA**“ Zagreb, Hatzova ul. 25. küldendők

MILOVANOVIĆ GYÖRGY

SZÜCSMESTER
Novisad, Pašičeva ulica

hazaérkezett a **leipzig-i szőrmevásárról** és ajánlja **dus szőrmeraktárát**, hol különféle szőrme, **legegyszerűbbtől a legnemesebbig** versenyképes árban kaphatók. Készít **szőrme kabátokat** a legutolsó divat szerint.

Atalaktításokat végez legelsőrendű szakerek által.

KINTORNA

— Mondd, papa, sokáig jön ki a mama?
— Most már nem tarthat sokáig, fiam. A tulajdonos most vette be a kirakatból az utolsó kalapot.

— Agyonütöttem öt legyet, két himneműt és három nőneműt.

— Honnan tudod, milyen neműek voltak?
— Mert kettőt az asztalon ütöttem agyon, három pedig a tükrön.

Egy részeg ember így monologizál a kapu előtt:
— Nem találok sehol a kulcslyukat, pedig biztosan emlékszem, hogy amikor elmentem hazulról, még megvolt.

Párbeszéd a vonaton:
Hölgy: Uram, ön meg akar csókolni és még arra is felszólít, hogy a csók alatt fogjam meg a két fülét? Micsoda példátlan szemtelenség ez?
Ur: Csak óvatosság. Már kétszer megtörtént velem, hogy közben kilopták az órámat.

Az orvos vigasztalja a betegét:
— Ha abbahagyja az ivást, megérheti nyolcvanadik évét is.
— Akkor elkéstem, doktor ur, inkább iszom tovább.
— Miért?
— Mert már nyolcvankét éves vagyok.

— Mi az a szenzáció, állatszedlítő ur, amit hirdet?
— Van egy nagyszerű számunk, az oroszlán és a kecske barátsága. Egy ketrecben laknak.
— És jól megy a dolog?
— Jól. Minden reggel friss kecskét veszünk.

WEITZENFELD I DRUG

Telefon 192 SUBOTICA Telefon 192

Zsinegek, gabonás és lisztes zsákok, vízmentes ponyvák, szőnyegek, lincleumok, butorszövetek és egyéb kárpitos cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása. Kérjen árajánlatot. Külön felhívjuk a t. vásárló közönség figyelmét nyugágyainkra, amelyek a legjobb anyagból vannak összeállítva és a legolcsóbbak az egész környéken

Jugoszlávia legolcsóbb divatszalonja

WEINERT HERMANN Subotica,

I., Strossmajerova ulica 16.

Arak: köpenyek, kosztümök 20) dinártól
ruhák: 100 „
aljak, bluzok, pongyolák 50 „

Elsőrendű, izléses és szép munkák garantálva

Cukrászok és cukorkakészítők figyelmébe!

A közönség körében közkedvelté vált „POLAR” jégcsokoládém eredeti receptjét legrészletesebben elkészítési utasításokkal, valamint több képpel a Vajdaság területére a következő városok részére mérsékelt díjjal elenében átadom: Sombor, Senta, Vel, Kikinda, Vel, Bečkerek, Vršac, Pančevo, Balačkva, Crvenka, Apašin, Vrbas, Staro-Bečej. — Minden helyiségben csak egy cégnek engedem át a készítmény elkészítési leírását vagy személyesen forduljanak

HACKER IMRE cukrászhoz **NOVISAD,**
Kralja Aleksandra ulica br. 7. 9412

KUGLI GÖLYÖK

billiárdgolyó, mandinergummi, Lignum sanctum golyók
70 dinártól 150 dinárig

özv. Gerber Jakabnéval **Subotica**
B. Sudarevičeva ul. 32 9203

Jólbevezetett, cca 100.000 dinár havi
forgalommal bíró **technikai üzlet**

tőkeerős társat keres

közreműködéssel. — Ajánlatok
„Jó befektetés” jellegre Schmolka hirdetőirodába
Novisad küldendők 9411

EDGAR WALLACE

regényei egészen egyedül állnak a regényirodalomban, mert regényeiben

abszolút újat és eredetit ad

és világsikerének ez az egyik, talán a legfőbb magyarázata.

Bűnügyi regényei legközelebb állnak a mai emberhez, mert mindegyik könyve a mai életből van véve és valamilyen nyínek dátuma tegnap, vagy legkésőbb tegnapelőtt.

Edgar Wallace a magaalkotta műformájában elmegy a legszélső határig. Egyre céloz és utal a bűnösre, de úgy, hogy célzásai mind kettős jelentésűek, mert két cselekményre is vonatkozhatnak. Legnagyobb művésze az események ilyen összeállítására: minden könyvében legalább kettős, de nem ritkán hármas, négyes, ötös egyenlő erejű, egyformán érdekes, egyformán izgató mese szalad a kibontakozás felé.

Az események száguldvá követik egymást regényeiben, ez sikerének második főoka. Regényei drámák, vagy helyesebben filmdrámák, a filmdráma minden helyzetét energiájával, hibái nélkül. Lehetetlen megszabadulni könyveinek lebilincselő erejétől.

Most jelentek meg:

A Vörös kör 40 dinár
A zöld ijjász 60 „

Kaphatók:

a MINERVA rt. könyvosztályában,
Szuboticián.

Válogatott, egészséges

rózsa- és fehérburgonya

vason- és kisebb tételekben
legolcsóbb napi áron kapható

Kovács B. Novisad

Futoški put 43 Telefon 20—84
Sürgöncim: **Balkovács**

Kis Szent Teréz oltár

rendkívül szép kivitelű, 6 1/2 méter magas, művésziesen festett képpel, dus faragásokkal, valódi catarin arannyal aranyozva, jutányos áron eladó

F. Bachinger aranyozó cég
Subotica, Bene Sudarevičeva ulica 34

Szénát

préselt, prima, réti, sásmentest

Rózsa- és fehérburgonyát

szilvát, steier almát, babot vasonszámra és kisebb tételekben legjobban és legolcsóbban szállít franko bármely állomásra

Léderer Jenő

bank- és biz. üzlete, főzelék és gyümölcskivétel
Novisad, **Vilsonov trg 7**
Raktár: Temerinska 38
Telefonszám: 22-14 8329 Sürgöncim: Léderer

Szálítóképes mechanikai

konyhabutor-műhely

az ország egyes kerületi részére, butorkereskedők-nél jól bevezetett

képviselőket keres

Nagy keresleti lehetőség. — Referenciákkal ellátott ajánlatok **Róth Ádám** Novi-Vrbas (Bačka), Csatorna-ucca 512 címre küldendők

SANATORIUM TERAPIA

VRNJAČKA BANJA

TULAJDONOS ORVOS **Dr. KUCHAR-DURLÉN AGOST**

Két magyarul beszélő orvos. — Telefon 2. — Prospektust készséggel küld az igazgatóság.

A szanatórium gyönyörű szép, kies erdős ligetben fekszik, saját gyógyforrással, úgy ivó mint, fürdő célokra a telep belterületén. Tudományos alagra fektetett dietikus konyha, szigorú orvosi felügyelet alatt. Legmodernebbül berendezett hydro- és elektro-terapia.

Kovács-féle **nagyenyesi arckenőcs**

évtizedek óta ismert a legjobb

ARCÁPOLÓ
Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban

JUGOSZLÁVIAI FŐZSÁKAT
Drogeria Hercl Subotica
Aleksandrova ulica 1. — Telefon 165. 933

MERKUR

HARISNYA- ÉS KÖTÖTTÁRUGYÁR
SUBOTICA

Készíti Jugoszláviában

e szakmába vágó összes cikkeket, főleg

PULLOVERT és SPORTCIKKET

s felhívja a viszonteladók figyelmé!

9305

Fiat Chassiek

teherautók és autóbuszok részére
1—5 tonna teherképeségig

520 TIPUSU 520

csukott és nyitott automobilonak hosszulejárata lefizetéssel

»AUTOCAR«

cégnél kaphatók

Novisad, Trifkovičev trg 5

Telefon: 21—32

940

A legjutányosabb áron
vásárolhat egy komplett **háló**,
ebédlőt és mindennemű **butort**.

Megnagyobbított üzemünkben a legmodernebb butorokat elsőrendűen készítjük. — Forduljon hozzánk bizalommal, mielőtt butort vásárol!

Szenti és Virág műbutorgyár
Subotica, Sudarevičeva ul. 54-56. Telefon 383

1015

Csak jó könyvet vegyen!

Csak a jó könyv olvasó!

Csak jó könyvet szállítunk!

Bácsmegeyi Napló könyvosztálya

SAM. ROTTMANN i SINOVI

≡ **Osijek I.** ≡

nagykereskedése

Strossmayerova ulica 12. sz. alá

(a munkásbiztosító mellé)

költözött át

497

Most a legalkalmasabb idő beszerezni
a télre való

szénét és kokszot

Mielőtt bárhol vásárol, forduljon az

Általános Hitelbank Subotica
szénosztályához
(Telefon: 49, 50, 51)

amely **vagontételekben, bányáráron a legelsőrendű minőséget szállítja**
Viszonteladóknek előnyös árak!

873

Keresek megvételre

hidmérleget

3.000 kg. hordképességig, valamint

írógépet

Ajánlatokat Schmolka hirdetőirodába Novisad kérek

Bolthelyiség

portállal a gyümölcs piac **kiadó**

Cim Rádó Reklam Jugoszlavija, Subotica, Menojlovičeva ulica 7

Fával égetett

elsőrendű **épitőmész**
leszállított árban kapható

Révai Adolf Subotica
Sokolska 2. Telefon 551.

LEVELEZÉS

N. kereskedő, Kikinda. Károly jöjtek minél előbb Subotica-ra, vár a te szöke kékszemű »mikor?«

9381

»Komolyság«-ához méltóan, igért választát kérem közölt címre levélben. Dombújvári.

9403

»Keresem a boldogságom« jellegre irjanak e lap kiadóhivatalához, azok a fiatal emberek, akik egy fiatalú fiatal leányt szórakoztatni hajlandók.

9319

Tegye otthonát vonzóvá, Brauchler izléses butorai-val. Subotica, Halpiac

7211

HÁZASSÁG

Csinosnak mondott 20 éves hajadon vagyok, hozományom kétmillió dinár készpénz és négy millió dinár értékű földbirtok. Keresem képzett urak ismeretségi házasság céljából. Leveleket teljes címmel »Hajadon« jellegre a kiadóba kérek.

9056

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó közzétételétől számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdéseküldéshez válaszbélyeg mellékelendő.

Jómegjelenésű vagyonos 24 éves fiatalember, ismeretség hiányában ezután keresi 18—23 éves jonevelésű leány ismeretségi, aki vele, későbbi házasság céljából, levelezne. Hozomány megkívántatik. Lehetőleg fényképpel ellátott levelek. »Kikinda 1000« jellegre a kiadóba kéretnek.

9350

Diátalan, minden előzetes költség nélküli, bármilyen igényű házasságközvetítés bel- és külföldön. Nagyszámú előjegyzés, biztos siker. Leveleket »Boldogság 9« jellegével a kiadó továbbít.

9222

Menyasszonyok figyelmébe! Ajánlja saját készítményű valódi lendamaszt, asztalabrosz, szalvéta, törülköző, ágycemű és vászon, valamint egyéb gyártmányait, melyek a műszövészetbe tartoznak. Varga Flórián, Subotica, Trumbičeva ul. 3. 8003

Ismerőcöm budapesti, negyvenhét éves, keresztény, egészséges, jómegjelenésű, előkelő társadalmi állású, világhírű, közepes ipari kereskedelmi vállalat kizárólagos tulajdonosa részére intelligens, házias, szorgalmas, konokt, takarékos, egészséges urhölgyet keresek **házaság céljából**. Legalább 100.000 pengő készpénzhozomány megkívántatik, mely sokkal nagyobb értékű vállalatba fektetve, megfelelően biztosítva lenne. Arcképes levelek **»Boldog családi élet 9524«** jellegre Sikray hirdetőirodába Budapest, Vilmos császár ut. 33. kéretnek. Levél és arckép visszaküldése biztosított. Hivatásos közvetítők kizárva.

9395

Egy-két diákot vagy diákleányt teljes ellátásra felveszek. Starakanjiza, Szerbucca 31. 9144

FOGLALKOZÁS

Szobafestősegéd felvétetik Vunum Péter, Horgoš.

9424

Deutsches Kinderfräulein mit Jahreszeugnissen zu 3—5 jährigen Knaben gesucht. Thuro graditelti, Backi Petrovac.

9420

Hölgyek! Urak! akik művészi pályára vágyanak, irjanak válaszbélyeggel. Csakis teljes című levelekre válaszolok. Leveleket »Jövő 9« jellegre a kiadóhivatal továbbít.

9427

Kovácsmester, jó bizonyítványokkal, állást keres. uradalomba is elmegy. Sebestyán Gyula, Mol.

9383

Elsőrangú női fodrászt vagy fodrásznőt keresek azonnali belépésre. Manikűrözni tudok előnyben. Györe, Beograd, Strahinica Bana ulica 66.

9366

Fényképészsegéd (nő), aki önállóan is dolgozik, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok Foto Marianna Novisad, Dunavska 9. címre küldendők.

9392

Kettős helység

Pašičeva ul. 7 szám alatt

kiadó

Bővebben

Schäffer Róza
fűszerkeres edésben
Subotica, a főpostával szemben. Tel. 573

Paszományt

butorra, függönyre, draperiára, rojtokat, zsinórokat boltokat olcsón vállal
Nagy Lajos
paszomán os, Jugovica 31. Meghívásra miután hazához megyek

Naponta garantált friss I-a teavaj

joghurt, lipcai túró, nagy-lukacsu emmentali saj, trappista és mindenféle csemegés joghurt. Kapható

Trišić Todor

11. j. arnóban
Strossmayerova 22. Halpiac

„ALEXA“ nyakkendőgyárban

kaphatók csak a legdivatosabb, legszebb nyakkendő olcsó gyári áron. Subotica, Korzó. — Fiókküzet: Novisad Jevrejska ulica 6 Fordítás 10 dinár

LIFKA KERT-MOZI

Csü értőktől vasárnapig
UFA-FILM Suboticán először

JOBBÁGYOK

Orosz film a múlt századbeli fő-rak és rabokról
Balalajka kísérettel

Hétfőtől szerdáig

RAKETA AUTON A VILÁGÜRBE

6 felvonás a természet eddig nem látott csodáiról
Nap, Hold, Venuszról készült közel felvétellek

E nélkül

Henny Porten Falu rozsjaja

Fiatallagnarsegéd azonal belépesre állást keres. Radačev József bogrnarsegéd Brég (Bačka). 9399

Gukrászsegéd, önálló munkás, állást keres. Megkereséseket, Osijek II, Staklarska 5. kőr. 9410

Egy fiatal fűszersegéd azonnali belépesre kerestetik. Cim a kiadóban. 9388

Borbélysegéd kisegítőnek felvétetik Jakovljevič Zmaj Jovina ulica 25. 9390

Vincellért (budárt) keresek, aki a szőlő- és borkezelésben tökéletes gyakorlattal bír. 15 hold királyhalmi szőlőmhoz. Ajánlatokat a fizetési igények és az eddigi alkalmaztatás megjelölésével Kelemen Pál Szentta címre kérek. 9362

Perfekt német-szorb irodai gyakornokot keres »Eros«. 9426

Nagy ismeretséggel rendelkező helyi ügynököt felvesz »Eros«. 9426

Házmeztért keresek, kömvest, főtőren levő házamba. Jelentkezni lehet d. u. 3-5-ig Pallas reklámirodába, Kujundžićeva ul. 4. 9440

Fiatalabb segédet, két kifutót, egy kis bolti kiszolgálóleányt keres Drag. Lj. Jovanović, Cara Dušana ulica 8. 9439

Tanonc felvétetik Maričić i Janković könyvkereskedésben, Subotica, Karadjordjevi trg. 9433

3 éves kislányom mellé keresek egy intelligens kisasszonyt. Cim a kiadóba. 9345

Barchesz rendelést az ünnepekre elfogad Mayer Alfréd, Kukasiskolánál villanyerőre berendezett sütőde. 9298

Suche zu einem 9 jährigen Knaben und 5 jährigen Mädchen ein deutsches Fräulein, womöglich mit Lehrerin Vorbildung. Svoboda, Bajmok. 9289

Okleveles tanítónő, ki nyelveket beszél, csetleg zongorát is tanít, felvétetik. Cim: dr. Vojnich, Bačka Topola. 9283

Dr. Katona, Budapest, Ráday-ucca 41. előkészít jogra, államszámvitelre, érettségire, összevont magánvizsgálatra, polgárra. 9234

Vendégfőszakképzett, jó megjelenésű, fiatal, aki személyes jogosítvánnyal (lično pravo) bír, óvadékképes, nős a magyarnyelven kívül az államnvelvet szóban és írásban bírja, üzletvezetői minőségben állandó és biztos egzisztenciát talál. Részletes feltételek meg tudhatók Adám Sámuelnál, Stara Kanizsán. 9261

Alexa nyakkendőipar, 10 dinárért fordítja ki nyakkendőjét. Korzó. 6708

Négy középiskolát végzett fiut teljes ellátással tanulónak felvesz. Vasziljevič uriszabó Subotica, Manojlovičeva ulica 7. 9378

Intelligentes deutsches Fräulein mit Klavierkenntnissen, kinderliebend sucht Stelle. Anträge an Frau Pogány, Hutsalon. 9376

Munkáslányok felvételnék a dobozgyárba. Pašičeva ulica 2. Edénypiac. 9374

Kifutófiu felvétetik Matya Hermann, Karadžićeva ulica 12. 9368

Két elsőrendű nagymunkást állandó munkára és egy fiut tanoncnak felvesz Bozsó szabó, Szubotica, városi zenede épület. 9365

Fiatall mézárós- és hentessegéd azonnali belépesre állást keres. Megkereséseket A. Baló ügynökség Bezdán továbbít. 9363

Közvetítjük a legrövidebb idő alatt az engedélyek minden fajtáját, állampolgársági, itt-tartózkodási engedélyt, (trafik, kávékimérés, licho i mesno pravo stb.) Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ul. 9. 9288

Autógarage, javítóműhely, autó és kerékpárgumi vulkanizáló. Speciális alumínium hegesztés. Batagarage és Takács vulkanizáló Zrinjski trg 24. Tanoncok felvételnék. 4289

VÉTEL-ELADÁS

Ház forgalmas helyen Kovacicán eladó. A házban állandóan pékség volt jó vendégekkel. Franja Grakša Kovacicá, Banat. 9428

Eladó teljesen jó állapotban levő hajtókecsi, két darab toherszállító platokcsi, egy szekér, egy darab sörpumpa villanymotorral és légkazánnal. Megtekinthető Novisadon. Futóski put 49. szám alatt. 9408

Borbélyüzlet Novisadon jömenetelű egész berendezéssel, elköltözés végett eladó. Cim a novisadi kiadóban. 9407

Keményfaháló, konyhadények sürgösen eladók. Cim a kiadóban. 9367

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és díszes kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felblyegített jelgés leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőkhez válasszék meg mellékletet.

Szörmekabátját

már most
szerezze be

alakitassa át
Nagy összeget
takarít meg

Legujabb párisi modelljeim
megérkeztek!

Spitzer
szörmeárúház, Szubotica

**Modern és stlus
butorokat**

továbbá e szakmba vágó összes munkákat készítenek az újonnan átépített műbutorgyárakban

SIPOS FIAI

Zenai ut 3.

Állandó raktár!

Értesitem üzletfeleimet, hogy Gajeva u icában

**hente- és
mészáros-üzletet**

nyitottam, ahol állandóan friss, izletes és olcsó hentesárut és húst árúsítok.

Paot's István

hentes és mészáros

Szalórgarnitúra kitűnő állapotban, vendéglőberendezés más butorokkal együtt olcsón eladó. Érdeklődni Ilkovičnál Stara Kanjiža. 9398

18-20 HP Máv gyártmányu kitűnő állapotban levő szivógázmotor és egy Kompind garnitúra 15 éves cséplőgéppel eladó. Kohai Elek, Bač-Topola. 9371

Eintes megélhetést nyújtó trafik olcsón eladó, vagy bérbeadó »Eros«-nál, Gyümölcsiac. 9436

Irógép vétel, eladás és javítás ügyekben forduljon Gémesi Lajos egyedüli írógép specialista Subotica, Paja Dobanovačka ulica 8.

**LEGNAGYOBB
KÁRPITOSÜZLET**

Klubgarnitúrák, patent-fotelek, ottománok, berzserek és szalónok gyártása

Allandó nagy raktár

Dj. Stanković

kárpitos
Beograd, Kralja Milana 77
Telefon 23-45 4434

Fallas-Lexikon 18 kötet, Műveltség Könyvtára. Jókai művek díszkötésben kaphatók, Bernhard Ferenc tanítónál, Bačko-Gradiste. 9421

Üzleti berendezés teljesen új állapotban, nagyszabású fűszer-, festék- és rőfös állványok, raktári dobozok, pultok és mások nagyon jutányos áron azonnal eladók. Stadler Sándor, Bajmok. 9120

Jóforgalmu fűszerüzlet, vendéglővel, kocsihálóval, tekepályával, lakással együtt családi okok miatt sürgösen eladó. Bővebbet »Eros«-nál.

Fűszerüzlet házzal együtt, forgalmas helyen, elköltözés miatt olcsón eladó. »Eros«.

Nagyforgalmu fürdőhelyen nagyobb családi villa gazdasági melléképületekkel eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Keglevičné, Daruvar (Szlavónia). 9094

VÁROSI M-O Z I

Csütörtök — vasárnap
Kacagó esték! Humor! Sz'porkázó öt'etek!

Takszi! Takszi!

vigjáték a két balkezes faképu vitézről. — Főszereplők: MARION NIXSON és EVERET BORTON

Kaland a bombagyárban

Főszereplők: ZORO-HURU

Eladások délután 6 és este 8 óra or. vasárnap és ünnepeknél 4, 6 és este 9 órakor

Malmot bérbe vagy megvételre keres »Eros«.

Uj csöveskukoricát, korai arany gömbölyű szeműt vagonáttelekben szállít Burány Árpád, Senta. 8904

Malom, kitűnő helyen, egészben vagy felerészben eladó. Antal András, Novi-Ittebe (Banát). 9320

Szalógfűrés, kocsi szelvelve, 3 HP petróleum motorral, 1 db vasesztorgapad eladó Braća Leipniknél, Subotica. Tanoncok felvételnék. 9338

Uj és használt, jó állapotban levő tölgyboroshordók különböző nagyságban legolcsóbban beszerezhetőek Ivan Ogrizeknél, Osijek, Gunduličeva 72. 9348

Fordson-traktor és kéttonnás fiatal fehér autó eladó. Bálint Károly, Stara Moravica. 9078

Ruston-traktor cséplővel, Beverlei gyártmányu kazán teljes felszereléssel, továbbá Marshal kazán és MÁV cséplő eladó. Kozma András, Cantavir. 9099

Téli elrakásra 1 a paprika kapható az ecetgyárban, L. Vojnovičeva ulica 5. 9238

Keresek megvételre jókarban levő magánjáró vagy huzatos cséplőgarnitúrát. Eladó 20 HP Renauer-gyártmányu, majdnem új, komplett szivógázmotor. Cim a kiadóban. 9280

Mel vásárol a vidéki legolcsóbban Szuboticán? Földes Samu ruhaárúházában (Gyümölcsiac). — Férfi öltöny már 475 dinártól. Őszi férfi raglánok már 475 dinártól. Iskolai fiu ruhák már 350 dinártól. Gyermekek téli kabátok már 375 dinártól. Női felöltők már 425 dinártól. Leány felöltők már 375 dinártól. Bőrkabátok már 850 dinártól. Férfi télikabátok már 475 dinártól. Tessék meggyőződni olcsóbb mint bárhol! 9075

Bodnárz-féle faiskola, Stara Kanjiža, őszi árjegyzéke megjelent. Kívánatra bérmentve küldjük. 9094

Ház eladó 5 szoba, konyha, cselédszoba és melléköpület, a város belső központján azonnali beköltözéssel. Érdeklődni Strass mérnöknl. 9304

Radió Lautsprecherrel, accumulatorral, anódtelppel együtt 2800 dinárért eladó, Berger Subotica, Sudarevičeva ulica 8. 9380

Villatellkek Palics legszebb helyén, villamos megállónál, gyönyörű parkkal és épületekkel parcellázva vagy egészben eladók. Bővebbet Vadász Pál mérnöknl. 9206

KÜLÖNFÉLE

Frizer (fodrász) tanfolyam e hó 15-ikén megkezdődik. Jelentkezések Paje Kujundžićeva ulica 3. alatt. 9414

Egy és kétszobás, előszoba, konyhás lakások kiadók. Banatska ulica 19. 9423

Paje Kujundžić ulica 10. szám alatti lakház bérbe kiadó. 9406

Eutorezott szoba villanyvilágítással egy vagy két személyre, esetleg rituális étkezéssel kiadó. Tolstojeva ulica 25. 9129

Világos nagy üzlethelyiség a gyümölcsiacon október 1-től kiadó. Zrinjski trg 11. 9437

Fianinót bérbe vennék. Cimeket a kiadóba kérem leadni. 9435

Örökbeadnám négyéves egészséges, szép fiugyermekem. Szekeres Julia, Senta, Tornyosi ut 40. 9361

Jóforgalmu borbélyüzlet lakással együtt kiadó, esetleg eladó. Cim »Eros«-nál.

Különbejárata üres utcai szoba konyhával és mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Save Tekelije 26. (Halasi ut). 9431

Butorozott szoba kiadó egy vagy két személyre, lelen mögött, Vojnics szabónál. 9356

Malmot bérbe keresek egy vagonosig. — Tóth József, Novi-Ittebe. 9321

Bérbeadó betegség miatt jóforgalmu éjjeli üzlet Bačko Petrovoselon. Felvilágosítást ad Boros Béláné Bačko Petrovoselon. 9276

Ujencok! Szakavatott egyének pontos felvilágosításokat adnak katonai természetű, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrövidítésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda, Szubotica, Aleksandrova ul. 9. 9287

Barasics és Vojnics teljesen újonnan berendezett temetkezési vállalata

SZUBOTICA, Jelašićeva ulica br. 8., Vidákovič Félix és Fiai mellett

A leggyorsabb és legdiszesebb temetkezéseket minden igénynek megfelelően legolcsóbban eszközli. — Használt temetkezési kocsik és egyéb felszerelések olcsón eladók